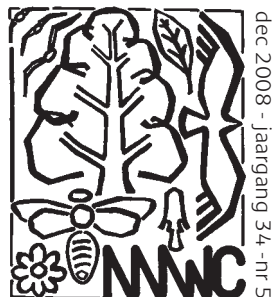

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

dec 2008 - jaargang 34 - nr 5

Hak-al

IN DIT NUMMER

- Steunpunt NME Culemborg activiteiten & nieuws
- Waargenomen tussen Lek en Linge. Topwaarnemingen van de website
- Activiteitenkalender 2009

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
☎ 0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
e-mail: redactie@nvwc.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Cocky de Groot
Harry van de Warenburg
Ruud Post

Webbeheer:
Jouke Altenburg

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvwc.nl
website: www.nvwc.nl

Vormgeving:
Ruud Post

Druk:
Drukkerij de Meerpaal
Tiel

Oplage:
420 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, K. van Elst,
J. Geven, G. Greve, J.J. Geleedst,
A. Jacobs, Y. Jakobs-Lammers,
L. v.d. Kooij, M. Steltenpool,
W. van de Ree, W.&C. Rubers,
W. de Rooij, H. v.d. Warenburg en
F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
en wordt gratis onder haar leden verspreid.

De Hak-al wordt op milieuverantwoord papier vervaardigd. Gewaarborgd door het FSC certificaat.

Van de redactie

Beste Hak-al-lezers,

Voor u ligt de laatste Hak-al van 2008. Het is een meer dan goed gevuld exemplaar geworden. Sterker nog, zo dik is een reguliere Hak-al zelden geweest. We hebben dan ook een prachtig aanbod aan artikelen voor u, waaronder enkele nieuwe rubrieken.

Maar eerst willen we iets zeggen over de Hak-al zelf. Die werd het afgelopen jaar gedrukt door het bedrijf van onze opmaker Ruud Post. Toen hij met de bedrijfsvoering stopte, moesten we snel een nieuwe drukker vinden. Na een korte maar intensieve zoektocht vond Ruud drukkerij De Meerpaal uit Tiel, die de vorige aflevering van de Hak-al al heeft gedrukt. Inmiddels is duidelijk dat dit bedrijf aan zowel de wensen van de redactie als van het bestuur kan voldoen, zodat De Meerpaal zich de nieuwe drukker van de Hak-al mag noemen. Een belangrijke voorwaarde van het bestuur was dat het papier voor de Hak-al zo milieuvriendelijk mogelijk moest zijn. De Meerpaal kon aan die voorwaarde voldoen. Volgens Ruud zit het zo: "De Forest Stewardship Council (Raad voor goed bosbeheer) is een internationale, onafhankelijke organisatie, in 1993 opgericht door internationale milieu- en mensenrechtenorganisaties, inheemse bevolkingsgroepen en bedrijven uit de bos- en houtsector. Om de bossen te beschermen tegen vernietiging en onherstelbare aantasting stelde zij als eerste internationaal toepasbare principes en criteria op voor duurzaam bosbeheer met daaraan gekoppeld een keurmerk. Het FSC-keurmerk geeft trefzekerheid dat de grondstof voor het papier afkomstig is uit verantwoord beheerde bossen. Drukkerij de Meerpaal is een FSC-drukkerij met het certificaatnummer CU-COC-807703."

Dan de vernieuwingen. Allereerst de rubriek met nieuws over het Steunpunt NME (natuur- en milieueducatie) dat op kinderboerderij De Heuvel talloze leuke activiteiten organiseert. Op deze activiteiten komen honderden kinderen met hun ouders af, zoals te lezen valt in deze eerste aflevering. De tweede nieuwe rubriek is eigenlijk een doorstart. De Vogelrubriek die de afgelopen jaren met veel verve werd gebracht door Jouke is ter ziele. Daarvoor in de plaats komt nu 'Waargenomen tussen Lek en Linge', waarin de hoogtepunten zijn opgenomen van de waarnemingenrubriek op www.nvwc.nl. In deze met veel foto's gelardeerde rubriek is dus niet alleen plaats voor vogels, maar voor alle interessante natuurwaarnemingen tussen Lek en Linge. Een staalkaart dus van wat men in de natuur van onze streek zoal kan tegenkomen.

Vers bloed voor de Hak-al dus, maar de kans bestaat ook dat we een rubriek gaan kwijtraken. Nadat de mysterybird jarenlang was getekend door Arwen Altenburg nam Anouk Post het van haar over. Maar ook Anouk moet nu de pen aan Maarten geven. In deze Hak-al staat haar voorlopig laatste bijdrage. De redactie hoopt van harte dat iemand anders de rubriek wil voortzetten. Gegadigden kunnen zich bij ons melden op redactie@nvwc.nl. Naast nog veel meer interessante artikelen is in deze Hak-al het jaarprogramma opgenomen, een mooi moment om alvast voor wat vulling in die nieuwe agenda's te zorgen.

Tot slot nog even aandacht voor het volgende: deze Hak-al ligt nog niet op de deurmat of de voorbereidingen voor de volgende zijn alweer in volle gang. En net als vorig jaar wordt dit een 'dubbele' uitgave, een reguliere Hak-al met daarin opgenomen een samenvatting van het jaarverslag. De deadline is al 12 januari, dus schrijvers, ga lekker aan de slag in de kerstvakantie! Dat geldt natuurlijk helemaal voor degenen die een bijdrage leveren aan het 'grote' jaarverslag en een samenvatting daarvan maken voor de Hak-al. Genoeg te lezen en te doen dus in de laatste dagen van 2008 en de eerste van 2009.

Mede namens de rest van de redactie wens ik u een fraai slot van dit jaar en een zo mogelijk nog betere start van het volgende!

Louis van Oort

Nummer 5

Het voorblad
Oehoe (jong)

Foto:
Jouke Altenburg.

- 04** Steunpunt NME Culemborg *activiteiten & nieuws*
- 06** Een herfst vol spinnen en paddenstoelen
- 07** Waar komt die naam vandaan??? *DE TAFELEEND: CULINAIR OF NIET?*
- 08** Paddenstoelenexcursie *27 SEPTEMBER KAMPINA*
- 10** Project kijkscherm Beusichemse waard
- 12** Vleermuizen? Meld ze
- 13** Goed gezien! *Huiszwaluw-hangplek*
Mysterybird
- 14** Van de leesplank *Periode: september - oktober 2008*
- 18** Jeugdgroep Green Rangers *Verslag activiteiten na de zomervakantie*
- 20** Nestkastenwerkgroep blijft actief
- 22** Het zenderen van een oehoejong
- 24** Nieuws van het bestuur
- 26** Waargenomen tussen Lek en Linge
Topwaarnemingen van de website www.nvwc.nl
- 32** Activiteitenkalender 2009
- 35** Convocaties
- 39** Adressen
- 40** Agenda

Het Steunpunt NME Culemborg is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Culemborg en de Natuur-en Vogelwacht Culemborg. Per jaar worden er 10 thema-activiteiten georganiseerd, waarvan 6 met een natuur en/of milieuthema. Bij iedere activiteit helpen z'n 25 vrijwilligers bij de uitvoering. Het Steunpunt bevindt zich op de bovenverdieping van kinderboerderij 'De Heuvel'.

HET STEUNPUNT NME CULEMBORG

Activiteiten & nieuws

Foto's & teksten
Pauline Hoevenaars

Gedraag je!

DIERENGEDRAG OP DE KINDERBOERDERIJ

Op zondag 19 oktober organiseerde het Steunpunt Natuur-en Milieueducatie (NME) een activiteit over dierengedrag op kinderboerderij De Heuvel. Er kwamen 800 kinderen en ouders een bezoekje brengen aan. De Heuvel tijdens deze activiteit.

Zo kon er veel geleerd worden over het gedrag van dieren op de kinderboerderij. Bij veel hokken hing informatie over het gedrag van de dieren. De infovellen die mee naar huis genomen mochten worden, vonden gretig aftrek. Deze informatie, die de bezoekers meer inzicht geeft in het dier, zal blijvend in de hokken te lezen zijn. In groepjes konden kinderen aan de hand van observatieformulieren langs diverse dieren op het terrein. Hier werd bestudeerd welk gedrag deze dieren laten zien. Kinderen konden zich inleven in een dier en ,nadat ze geoefend hadden op typische gedragingen, dit in een toneelstukje opvoeren voor hun ouders. Op het plein stonden twee informatieve stands. Op de ene plek werd de relatie tussen de snavel van een dier en het voedsel gelegd. Bij de tweede stand konden kriebeldiertjes nader onderzocht worden op hun gedrag. In de speeltuin liet de kynologenclub Culemborg gedurende de hele middag zien hoe zij hun honden gehoorzaamheidstraining geven. Daarnaast werden bange kinderen over de drempel getrokken

Vrijwilligers

Voor de projectgroep die al deze Heuvelactiviteiten bedenkt en het programma in elkaar draait, zijn we naarstig op zoek naar een aantal mensen die met ons willen meedenken. Door vertrek van twee vrijwilligers is de resterende club te klein om alles in goede banen te kunnen leiden.

Vindt u het leuk om mee te helpen met deze succesvolle activiteiten voor kinderen van de basisscholen en vindt u het leuk om te organiseren, geeft u zich dan op via:

Pauline Hoevenaars, NME medewerker.

U kunt haar bereiken via p.hoevenaars@culemborg.nl of via: 0345 477817.

om een hond tóch te aaien. Er werden nuttige tips gegeven hoe wel en niet te handelen bij een vreemde hond. Binnen kon er naar hartelust geknutseld worden aan een masker of een kleurplaat. Daarnaast was hier een leuk spel waarbij de juiste uitspraken bij de juiste dieren gevonden moesten worden.

Door de inzet van de Heuvelvrijwilligers en de enthousiaste medewerking van de kynologenclub was het weer een zeer geslaagde middag.

Pannenkoekenboerderij

GROOT SUCCES

Wie op zondag 9 november in de buurt van kinderboerderij De Heuvel kwam, kon buiten al zien en ruiken dat er iets speciaals te doen was. Het Steunpunt Natuur- en Milieu Educatie (NME) organiseerde een leerzame en lekkere activiteit over het hele proces van graankorrel tot pannenkoek. Maar liefst 750 bezoekers namen deel aan deze activiteit.

Al voordat de middag van start ging, stonden de kinderen met hun ouders al in de rij voor het bakken van een pannenkoek. Gedurende de hele middag heeft er een constante rij gestaan van kinderen die eerst graankorrels fijn moesten malen, vervolgens beslag gingen maken, aansluitend hun pannenkoek gingen bakken. Met hun pannenkoek mochten ze plaats nemen in het restaurant waar ze eerst de tafel netjes moesten dekken om vervolgens te genieten van hun eigen gebakken pannenkoek. Iedereen waste zijn eigen bordje en bestek af zodat het restaurant netjes bleef. Bij het verlaten van het restaurant kregen de kinderen allemaal een leuke attentie. In de deel werden vele koksmutsen geknutseld en voor de kleinste kinderen was de mogelijkheid tot het versieren van een plakje cake. Buiten werden er honderden broodjes afgebakken boven een vuurtje.

Levende kerststal

WOENSDAG 24 DECEMBER 2008 17:00 - 19:30

Bijna Kerstavond. Ook dit jaar kun je de kerstdagen starten op de kinderboerderij. De boerderij is een uitstekend decor voor een levende kerststal. De kapschuur wordt ook dit jaar weer omgetoverd tot een prachtige kerststal met Jozef, Maria, het kindje Jezus, de os en de ezel. Natuurlijk zijn de herdertjes met hun schapen er ook bij. Het kerstverhaal wordt verteld en er klinken kerstliedjes gezongen door een kerstkoortje. Van ver is de ster op de hooiberg te zien die je de weg wijst naar de kerststal. Deze levende kerststal brengt je helemaal in de juiste sfeer om thuis je kerstavond gezellig voort te zetten!!

Bezoekadres 'de Heuvel'
Weithusen 63
4102 NV Culemborg

Postadres Steunpunt NME
Postbus 136
4100 AC Culemborg
tel: 0345 - 519 741
info@nmeculemborg.nl

Openingstijd voor scholen:
woensdag tussen 12.00 en 14.00 (m.u.v. vakanties)

Een herfst vol spinnen en paddenstoelen

door Gijsje Robeer
Foto's Kars Veling

Spinnen hebben geen parapluutjes. Voor een spinnenexcursie heb je dus wel een beetje geluk nodig met het weer. Of je moet het treffen dat Annette van Berkel de excursie leidt (Baarsemwaard, 13 september).

Krabwebspin.

Tijgerspin.

Spinnen hebben geen parapluutjes. Voor een spinnenexcursie heb je dus wel een beetje geluk nodig met het weer. Of je moet het treffen dat Annette van Berkel de excursie leidt (Baarsemwaard, 13 september).

Is er geen regen, dan neemt ze de plantenspuit mee om de raggen duidelijk zichtbaar te maken en gaat het regenen dan komt de paraplu tevoorschijn. Niet voor de spinnen, maar dan blijft het spinnenboek droog en komen we toch te weten welke spinnen zich waar verstopt hebben in de nu lege webben. Ook over de bouw, de zintuigen, kleverige en niet-kleverige webdraden en het seksleven weet ze interessante dingen te vertellen. En dat spinnen geen insecten zijn. Insecten hebben zes poten, spinnen horen er acht te hebben. Ze raken er wel eens eentje kwijt, maar daar kunnen ze mee leven. Het verbaast me niet dat een kind dat tot vandaag panisch werd bij het zien van een spin, nu bijna niet kan wachten tot het droog is en op zoek kan gaan naar deze toch wel interessante beestjes.

De lijst

Bij een paddenstoelenexcursie hoeft regen geen spelbreker te zijn en traditiegetrouw hebben we dan ook prachtig weer als we in drie auto's richting Kaapse Bossen rijden. In de afgelopen week is het wel vochtig geweest en heeft het nog niet gevoren, dus wie zich opmaakt voor een fikse wandeling door het prachtige herfstbos, komt bedrogen uit: overal schieten de zwammetjes als paddenstoelen uit de grond! Daar kun je als liefhebber niet aan voorbij lopen en ze moeten op "de lijst". Je komt als paddenstoel niet zomaar op die lijst, want een bovist, boleet, russula, mycena of amaniet wordt niet genoteerd. Pas als je citroengele aardappelbovist, roodstelige fluweelboleet, berijpte russula, dennenkleefsteelmycena of narcisamaniet heet, tel je mee. Alle zintuigen worden ingezet om die lijst zo lang mogelijk te maken, we willen alles weten over de hoed en de rand. Kleur, geur, smaak, gevoel, vorm, structuur, textuur, grootte, ondergrond, habitat, groeiwijze, alles wordt onderzocht en opgezocht. Wordt de melk uit de melkzwam geel op een witte zakdoek? Kun je de plaatjes met je vinger wegschuiven? Verkleurt de hoed als je erin knijpt? Ruikt hij naar een bedwants? Plakt de steel? Staat er een naaldboom in de buurt? Is hij eetbaar? (Zo ja, dan verdwijnt hij in de tas. De eekhoortjes krijgen vandaag geen brood). En kom je er dan nog niet uit, dan gaat het mes erin. Je moet weten of er oranje stippeltjes verschijnen als de steel wordt doorgesneden. Het is maar goed dat er geen jonge kinderen bij zijn, want leg die maar eens uit dat je paddenstoelen niet in de mond moet stoppen. Als Wim weer een hapje neemt, kijken we met z'n allen gespannen toe. Niet om te zien of hij ter aarde stort, maar aan zijn gezicht kun je soms al zien om welke zwam het gaat, vooral de braakrussula doet het goed.

Door de knieën

Languit-op-de-grond-liggend (wat fijn dat het niet regent!) worden de mooiste foto's gemaakt. Kabouter Spillebeen is waarschijnlijk vertrokken naar een ander bos, want rood met witte stippen zien we niet vandaag, maar ook voor de kastanjefranjoehod ga je graag door de knieën. De kleine stinkzwam wordt voor de foto even overeind geholpen. Leuk dat we hem hier weer zien, dat was jaren geleden. Er zijn in Nederland zoveel paddenstoelen dat ze niet te vatten zijn in één boek. Diverse dikke pillen worden daarom meegezeuld, liefst van ieder exemplaar één. Regelmatig wordt er geroepen: "dat staat in de Gerhardt", er wordt nog net niet een paginanummer bij genoemd... Soms is de zwam toch niet te determineren en wordt hij zorgvuldig in een doosje gedaan om verder te zoeken in het zware boek dat thuis moest blijven. Door dit soort onderzoeken worden de paddenstoelenboeken ook volgend jaar weer dikker.

Na een "wandeling" van 2 uur heen en 10 minuten terug telt de lijst al 52 soorten, waarvan sommige niet eerder of lang geleden in dit gebied gezien zijn, zoals een kostgangerboleet die parasiteert op een citroengele aardappelbovist. Zowel kenners als leken kunnen concluderen dat het een zeer geslaagde tocht is geweest.

door Ellen Geleedst

Waar komt die naam vandaan

DE TAFELEEND: CULINAIR OF NIET?

In het meest recente nummer van 'Vogelnieuws', het tijdschrift van de vogelbescherming, staat een uitgebreid artikel over de tafeleend. Het artikel met de titel 'Opkomst en neergang van de tafeleend', door Ruud van Beusekom en Mennobart van Eerden opent met zin: "Anders dan zijn naam suggereert, schijnt de tafeleend helemaal niet smakelijk te zijn."

Ik had persoonlijk nooit de associatie gehad met de eetbaarheid van deze eend, maar mijn interesse was wel direct gewekt. Helaas doen de schrijvers verder geen suggesties waar de naam 'tafeleend' dan wel vandaan zou kunnen komen. En ook niet waar ze de wijsheid vandaan halen dat deze eend niet lekker zou zijn. Alle redenen om er eens studie van te maken.

Mooi eendje

De tafeleend is een eend die in bescheiden aantallen wel broedt in Nederland, maar hier in het rivierengebied is het toch vooral een wintergast. Bij de maandelijke watervogeltelling, waarbij onder meer alle eenden in de uiterwaarden worden geteld, worden ze dan ook regelmatig gezien. Een mooi eendje vind ik het. Roodbruine kop, en zijn lijf een beetje een lakenvelder: zwart bij de borst en de staart en wit-grijs in het midden. Voor wie kan schilderen of aquarelleren, is het een fraai plaatje. Hij zou trouwens ook niet misstaan op zo'n ouderwets jachttafereel, midden op een overladen tafel tussen fazant, groente en fruit. Heet hij daarom dan toch tafeleend?

Meningsverschil

Mijn vaak gebruikte boek 'De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis' is het beslist niet eens met het artikel uit 'Vogelnieuws'. Want daar staat kort en bondig: "De Nederlandse naam (*overgenomen van het Duitse Tafelente*) benadrukt het feit dat de eend als wildbraad een smakelijk gerecht op tafel is." Tja, de meningen zijn duidelijk verdeeld. Gelukkig hebben we dan altijd het lijkige naslagwerk van Klaas Eigenhuis nog. Het staat één-één voor de meningen over de eetbaarheid van de tafeleend. Zijn stem zal daarom doorslaggevend zijn. Laten we zijn boek er eens bijpakken. Eigenhuis begint met te vermelden dat 'tafel' een lastig te verklaren woord is, omdat het zoveel betekenissen heeft. Gek, ik heb nog nooit gedacht als iemand het over een tafel heeft: "Wat zou

hij toch bedoelen? Tafel kan zoveel zijn!" Maar vaste lezers van deze rubriek weten inmiddels dat ik vaker kritisch ben over het werk van Eigenhuis. En ondertussen put ik er wel elke keer uit. Laat ik het dus deze keer eens positief benaderen. Ik heb zijn werk immers hard nodig om antwoord te krijgen op de vraag of de tafeleend nu wel of niet goed eetbaar is.

Tafels en schotels

Eigenhuis geeft aan dat uit een aantal verklaringen in de literatuur 'tafel' in de betekenis van 'paneel' een goede zou zijn. Dit omdat de eend "wegens zijn egale zijvlakken aan een 'sandwichman' doet denken". Persoonlijk denk ik bij 'tafel' niet gauw aan een paneel. Ik moest zelfs even nadenken of ik 'tafel' in die betekenis ken. Maar natuurlijk: de tien geboden werden door Mozes op stenen tafelen geschreven. Toch ook een soort panelen. Daar hebben we dan toch mooi weer even een link met de Joods-christelijke traditie. Maar als verklaring voor 'tafeleend' vind ik dat paneel persoonlijk een beetje vergezocht. Verder noemt Eigenhuis ook dat het afgeleid kan zijn van 'wildbraad'. Daar komt in ieder geval de Latijnse naam vandaan: *Aythya ferina*, waarbij 'ferina' dan voor wildbraad staat. Dat zou dus betekenen dat de eend wel degelijk gegeten kan worden. Dan is er nog een derde verklaring: de naam zou afgeleid kunnen zijn van 'schotel'. En 'schotel' en 'eettafel' liggen wel dicht bij elkaar. In het oud-Noors en oud-Engels heet de eend iets wat het meest lijkt op 'schoteleend'. Kijk, dat vind ik wel weer een logische verklaring. In mijn beleving slaat Eigenhuis dan weer wat door met de vrije associatie dat van het Engels wel weer eens het Latijnse 'scutum' kan zijn afgeleid ("in de lengte gebogen rechthoekig houten en met leer overtrokken schild van de Romeinse soldaten"). In ieder geval is in de huidige Latijnse naam niets meer over dat aan schotel doet denken. Dus die toevoeging lijkt wat ver gezocht.

Onderzoek

Dan zou er natuurlijk nu van mij een soort eindconclusie moeten komen. Komt 'tafel' van paneel, van wildbraad of van schotel? Eigenlijk is daarvoor nog wat meer onderzoek nodig. Want de hamvraag ('ham' is in deze wel een mooi woord) blijft: is de tafeleend nu lekker of niet? In deze tijd van het jaar is de kans aanwezig dat je buiten wat jagers tegen het lijf loopt. Het zou een goed idee zijn om eens aan hen te vragen voor mij een tafeleend te schieten. Dan nog iemand zoeken die weet hoe je zo'n beestje het beste klaar kunt maken. En hoe maak je het dan lekker op smaak? Aziatisch gekruid als een soort Pekingeend? Of meer in de lijn van de Europese keuken met een sinaasappelsausje? Dit onderzoek stuit natuurlijk op allerlei bezwaren. Want al zou ik voor al deze stappen de juiste mensen vinden: tafeleenden mogen helemaal niet geschoten worden. En ik wil ze ook helemaal niet eten. Ik wil ze zien. En als u dat ook wilt: misschien een leuk idee om eens mee te doen met de rivierogeltelling. Ook wanneer je nog niet zo heel ervaren bent, kun je in combinatie met een ervaren teller zeker meedoen, heb ik me laten vertellen. Leuk tafeleenden en andere beesten kijken in de uiterwaarden, en onder het genot van de zelf meegebrachte koffie uit de thermoskan nog eens van gedachten wisselen of 'tafeleend' nu komt van paneel, schotel of toch gewoon lekker is om op te eten.

Tafeleend. Foto: Gerrit Jan Klop.

Paddenstoelen- excursie

27 SEPTEMBER KAMPINA

Foto's & tekst
Leo van der Kooij

Evenals vorig jaar bezochten wij de oostkant van de Kampina, het Banisveld. Enige tijd geleden heeft Natuurmonumenten hier een grote oppervlakte landbouwgronden verworven. Daarna is het gebied omgevormd tot een natuurgebied. Dwars door het terrein loopt een laan met oude eiken met aan weerszijden een hoge, zandige berm en een diepe greppel.

Deze keer was het prachtig zonnig weer en ook de voorafgaande dagen had het niet geregend. Er werden dan ook wat minder paddenstoelen gevonden dan het vorig jaar. Desondanks waren er nog heel wat exemplaren van een groot aantal soorten te bewonderen. Hieronder zaten natuurlijk een heel stel oude bekenden zoals eekhoorntjesbrood, gewone krulzoom, vliegezwam, berkenzwam, biefstukzwam, gewone zwavelkop, grote stinkzwam en een aantal cantharellen. Deze laatst genoemde soort is weer aan het terugkomen, na de sterke achteruitgang aan het einde van de vorige eeuw. Maar, zoals op elke paddenstoelentocht, kwamen we heel wat nieuwe - lees nog niet eerder hier gevonden - soorten tegen. Wat te denken van een paddenstoel met de intrigerende naam aarddrager, of het eikelbekertje, de vissige eikenrussula en de onsmakelijke kamrussula?

We deden er dan ook een hele tijd over om het einde van de eikenlaan te bereiken.

Kostgangerboleet.

Stekelzwammen

Bijzonder verheugend was de ontdekking dat de stekelzwammen, die wij vorig jaar hier hadden ontdekt, zich weer verder uitgebreid hadden. Het bleek zelfs om twee soorten te gaan, de gezoneerde en de wollige stekelzwam. Stekelzwammen onderscheiden zich van de andere groepen paddenstoelen doordat aan de onderkant van de hoed geen plaatjes (lamellen) of buisjes maar stekeltjes zitten.

Deze groep paddenstoelen was in ons land sterk achteruit gegaan en wel zodanig dat de vondst van een exemplaar een bijzondere gebeurtenis genoemd mocht worden. De laatste tijd zijn ze echter flink in opkomst. Albertine vertelde dat zij kort daarvoor een gebied in Noord-Brabant had bezocht waar zelfs vier soorten stekelzwammen voorkomen.

Aan het eind van de eikenlaan besloten wij op onze schreden terug te keren en met de auto naar een andere plek te rijden. Vanaf daar liepen wij een stuk naar het dal van de Grote Beerze. Ook hier kwamen we weer heel wat soorten tegen, zoals de spekzwoerdzwam, een op boomstompen groeiende kussenvormende zwam die zijn naam eer aandeed. Verderop vlak langs de beek zagen we nog hele plakkaten met stekelzwammen.

Op een warme, zonnige plek in de beek hadden zich grote en gewone schaatsenrijders verzameld. Deze insecten die de kunst verstaan om op

Gele knolamaniet.

het water te lopen, daarbij gebruik makend van de oppervlaktespanning, profiteerden zichtbaar van de warme najaarszon.

Eenmaal weer thuis werkte ik de notities uit die ik onderweg had gemaakt. Na mijn lijst opgestuurd te hebben naar Wim Rubers om er nog eens kritisch naar te kijken, bleven er 52 soorten genoteerd. Hieronder staat een lijst met alle soorten paddenstoelen en enkele insecten die wij aangetroffen hebben.

Berkenboleet.

Grote sponszwam.

Nog onbekende soort franjehoed.

PADDENSTOELENEXCURSIE KAMPINA 27 SEPTEMBER 2008

Waarnemingenlijst

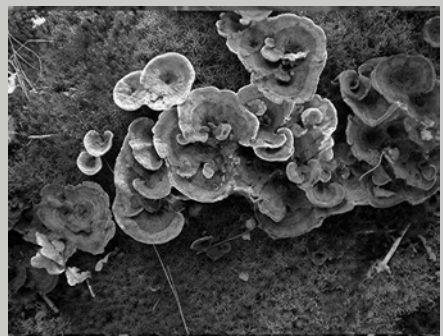
aarddrager
amethystzwam
berijpte russula
berkenboleet
berkenzwam
beukenridderzwam
biefstukzwam
bruine bundelridderzwam
cantharel
dooiergele mestzwam
echte tonderzwam
eekhoortjesbrood
eikelbekertje
eikenbloedzwam
elfenbankje
gekroesde fopzwam
gele berkenrussula
gele knolamaniet
gele korstzwam
gele aardappelbovist
gewone krulzoom
gewone zwavelkop
gewone fopzwam
gezoneerde stekelzwam
gladde knolvezelkop
grouwe amaniet
greppelmelkzwam
grofplatrussula
grote stinkzwam
heksenboleet
helmmycena
kleine aardappelbovist
okergele korrelhoed
onsmakelijke kamrussula
oranje dwergmycena
papilmycena
platte tonderzwam
plooivoetstuijzwam
radijsvaalhoed
regenboogrussula
roodbruine slanke amaniet
spekzwoerdzwam
vissige eikenrussula
vliegenzwam
weidekringzwam
witte knolamaniet
witte koraalzwam
wollige stekelzwam
wollige vezelkop
zwartpurperen russula
zwartwitte veldridderzwam
zwartwordende stuijzwam

Waargenomen insecten:

Zeggedoorntje
Grote schaatsenrijder
Bont zandoogje
Houtpantserjuffer
Vloevleklieveheersbeestje
Rietvink (rups)?

Eikelbekertje.

Grote sponszwam.

Blonde vezelkop.

Project kijkscherm Beusichemse waard

Foto's & Tekst
Erik Schuurman

Uit m'n aantekeningen blijkt dat we in 2003 voor het eerst in onze Vogelwerkgroep gesproken hebben over een vogelkijkpost aan de Koornkade in de Beusichemse Waard. Liefst vijf jaar heeft het mogen duren voordat het kijkscherm gerealiseerd kon worden. Maar "de aanhouder wint" en "eind goed al goed"

Aanleiding voor dit idee was dat door het proces van dijkverzwaring en ontgronding van de uiterwaarden in de Beusichemse Waard een circa veertig hectare groot gevarieerd vogelrijk pioniersgebied was ontstaan. Leuk toch zo'n eigen NVWC-vogelkijkpost vonden we. Dat blijkt nu ook voluit, gezien de vele waarnemingen, maar daarover later.

Gereguleerd

"Bezint eer je begint", nou dat deden we nauwelijks. Er kwam heel wat meer bij kijken dan we voorzagen. De gronden bleken van een beleggingsmaatschappij met alleen een postbusnummer; er bestond ergens een beheersplan waarin een beperkte toegankelijkheid geregeld was; we kregen te maken met Rijkswaterstaat, Waterschap Rivierenland en de Gemeente Buren. De Koornkade is niet zomaar een zomerdijsje maar een gereguleerde dijk met een waterkerende functie en dan mag er een heleboel niet.

Zo mag er niet in de zijanten iets ingegraven worden en werd een aanberming nodig. Het eerste ontwerp hield daar onvoldoende rekening mee en moesten we terugtrekken. Vervolgens werd er een ontwerp gemaakt dat achteraf nogal arbeidsintensief bleek, maar goedgekeurd werd en waaraan we ons dus moesten houden. Zelfs een eenvoudig bouwsel als een kijkscherm vereist dat enthousiaste bouwers zich toch eerst goed oriënteren. Dat hadden we onvoldoende gedaan. Als we nu elders een tweede kijkscherm zouden neerzetten, zouden we zeker andere keuzen maken.

Meevallers

Maar "de aanhouder wint" en soms ontstaan er meevallers. Gelders Landschap bleek een perceel grond gekocht te hebben en door de geplande locatie tien meter westwaarts op te schuiven konden we daar prima terecht. Er bleken subsidies verkrijgbaar waaruit de grootste kostenposten, gemeentelijke leges en aanberming van de Koornkade, voldaan konden worden. De materiaalkosten voor het eigenlijke kijkscherm bedroegen maar zo'n 750 euro's. Low cost en met vrijwilligers bouwen, dat was het uitgangspunt en dat lukte voortreffelijk. Door de overgang naar Gelders Landschap kon het conceptcontract met de eigenaren van de beleggingsmaatschappij vervallen. Dat was een contractje waarvan onze slimme voorzitter opmerkte dat het kijkscherm dan ook als jachthut gebruikt zou kunnen worden. We hadden dat dus toch al af moeten wijzen.

Al met al konden we voorjaar 2008 aan de slag en het lukte om in de zomer ons kijkscherm te plaatsen, hufterproof en stormbestendig, want naar het westen ligt het volledig open. Een man of drie, vier hebben heel wat dagdelen werk verzet. Op de laatste zaterdag waren we met een achttal NVWC'ers en ronden we de klus af met een feestelijke picknick.

Waarnemingen van
20 augustus tot
1 november 2008

*lepelaars
grutto's
wulpen
witgatjes
oeverlopers
regenwulpen
watersnippen
grijze snip(waarschijnlijk)
kemphaantjes
groenpootruiter
kleine pleviertjes
bontbekplevier
witte kwikstaart
gele kwikstaart
visdieven
kieviten
blauwe reiger
grote zilverreiger
houtduif
havik
sperwer
torenvalk
buizerd
wintertaling
wilde eend
smienten
slobeenden
krakeenden
putters
winterkoning
rietgors
grouwe ganzen
nijlganzen
Indische ganzen
brandganzen
huiswaluw
boeren zwaluw
oeverwaluw
ooievaars*

Vleermuizen? Meld ze

Foto's & tekst
Fred van Delft

Zoogdiervereniging VZZ start in 2009 in Midden-Nederland het meetnet kerken- en zoldertellingen. Vorig jaar maakte het meetnet voor vleermuizen al een begin in het zuiden van het land, in 2010 volgt het noorden. In Culemborg vond VZZ een enthousiaste vrijwilliger in Fred van Delft, actief lid van de vleermuiswerkgroep Gelderland 'Vlegel' en ervaren teller op kerkzolders. Hoogtepunt van 2008: een bruine grootoor in de hervormde Barbarakerk.

Wie zolders of gebouwen kent waar vleermuizen zitten, wordt verzocht dit door te geven aan:

Fred van Delft
Th. Zasstraat 6
4105 BN Culemborg
tel. 0345-515820 of 06-13393620
e-mail: fredvanDelft@casema.nl

Trouwens, wie last heeft van vleermuizen in eigen huis kan ook bij Fred van Delft terecht. Namens 'Vlegel' en de Stichting Landschapsbeheer Gelderland neemt hij klachten over vleermuizen op en hij doet er iets aan.

Meer informatie over vleermuizen:
www.vleermuis.net
www.vzz.nl

Goed gezien!

HUISZWALUW-HANGPLEK

In de wijk Parijsch staan heel wat huizen met witte dakoverstekken. Die zijn gevonden door heel wat paartjes huiszwaluw. Voedsel vinden de zwaluwen boven de wijk en de uiterwaarden. In Culemborg gaat het dus goed met de huiszwaluw. Dat is mooi, want met de Nederlandse huiszwaluwstand gaat het niet goed: de vogel staat op de Rode Lijst. Eind augustus verzamelt de hele huiszwaluwpopulatie zich aan de noordrand van Parijsch, langs de Merelweg. Elke ochtend warmen de zwaluwen lekker op in het zonnetje op de pannendaken die in de luwte liggen. Soms zitten er meer dan 100 huiszwaluwen op één dak, jong en oud hangt wat rond. Ook boerenzwaluwen sluiten zich bij de groep aan. Het is een gekwetter van jewelste, totdat een boomvalk of de sperwer langskomt. Dan spatten de zwaluwen in een wolk omhoog, om luid scheldend de belager te verjagen.

Jouke Altenburg

De komst van de digitale camera heeft het voor velen gemakkelijker gemaakt goede foto's te maken. De redactie krijgt dan ook vaker dan voorheen leuke natuurfoto's van leden opgestuurd, die een bijzondere soort, een leuk fenomeen of wat dan ook hebben vastgelegd. Dit heeft ons doen besluiten een rubriek in het leven te roepen, met de naam "Goed gezien!". Daarvoor ontvangen wij graag interessante foto's met een stukje begeleidende tekst. Stuur dus in die foto's, maar vergeet er niet bij te vermelden waarom het zo bijzonder is wat we te zien krijgen.

Mysterybird door Anouk Post

Deze mysterybird is een vogel die je met veel mazzel in deze tijd van het jaar kunt tegenkomen in Culemborg en omstreken. Hij heeft ook een naam die prima past bij het jaargetijde.

Dit is de voorlopig laatste bijdrage aan de mysterybirdrubriek van Anouk Post. Evenals haar voorgangster Arwen Altenburg willen wij haar hartelijk bedanken voor alle mysterievogels die zij tekende. We willen deze rubriek bijzonder graag voortzetten en hopen dat iemand de pen of het potlood overneemt van Anouk. Heb je het idee dat je dit ook wel kunt, meld je dan bij de redactie: redactie@nvw.nl.

Oplossing vorige keer: huismus

Jeetje, wat is er veel sneeuw gevallen!

Ja, geen kwelder meer te zien.

Periode: september - oktober 2008

VAN DE Leesplank

door Leo van der Kooij

Argus

In Argus is veel te doen over de "opruimacties" van wilde zomerganzen op Texel en in de Honswijkse Waard (provincie Utrecht). De acties op Texel werden gecoördineerd door Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de provincie Noord Holland. In een vlammende aanklacht tegen deze barbarij stelt Leo van den Bergh dat de politiek zich heeft laten bepraten door de LNV (organisatie van boeren) om honderden ganzen te laten afmaken omdat zij schade toebrengen aan de landbouw. Bij de actie die op 13 juni 2008 plaatsvond, zijn voornamelijk grauwe ganzen gedood. Een maand later, op 15 juli, was het de beurt aan Utrecht. In de Honswijkse Waard, aan de overkant van de Lek ter hoogte van Fort Everdingen, werden enige honderden brandganzen gevangen en ter vergassing afgevoerd. Van deze laatste actie zijn door medewerkers van de Faunabescherming opnamen met een videocamera gemaakt. Deze opnamen zijn op een DVD gezet. Deze DVD die schokkende beelden bevat, is met het tijdschrift meegestuurd. Wil je ze thuis bekijken, laat het dan even aan het bestuur weten. Het is bijna griezelig om te lezen hoe in Noord-Holland de broedende ganzen met totale uitroeiing worden bedreigd. Onder het mom van faunabeheer zijn de belangen van jagers en boeren boven die van de natuurwaarden en vogelstand gesteld, en dat terwijl officieel de wilde ganzen in Nederland wettelijk beschermd zijn.

't Altenatuurtje

In 't Altenatuurtje staat een verslag van de Nationale Nachtvliedernacht op 29 augustus 2008 op Fort Giessen, in het land van Altena. Volgens de bijgevoegde soortenlijst was de zwarte c-uil de talrijkste soort, gevolgd door de huismoeder. In totaal

kwamen er maar liefst 54 soorten op het verlichte laken en de gesmeerde stroop af. Er werd zelfs een rood weeskind ontdekt, dat op de stroop was afgekomen. Het is leuk om de resultaten te vergelijken met die van onze vereniging die op dezelfde nacht meer dan 25 soorten in de Zump aantrof (zie Hak-al nummer 4 van dit jaar).

Blad

In deze aflevering is een verslag van de inventarisatie van stadsvogels in Tiel opgenomen. Op drie verschillende data in het broedseizoen werden vanaf acht vaste punten in de Tielse binnenstad gedurende anderhalf uur de vogels geteld. Twee van de tellingen waren 's ochtends van 7.00 tot 8.30 u. Een telling was 's avonds van 19.00 tot 20.30 u. In totaal werden er 33 soorten vogels genoteerd. Helaas is het bij de lijst afgedrukte kaartje, met daarop ingetekend de acht "kijkpunten", door te weinig contrast slecht leesbaar.

Bomennieuws

In bomennieuws komen we te weten wat een tomograaf is. Dit is een instrument waarmee met behulp van geluidsgolven de conditie van de stam van een levende boom kan worden bepaald. De werking van het instrument is gebaseerd op verschillen in de voortplanting van geluidsgolven in gezond en aangetast, verzwakt hout. Geen boom is meer verbonden met het typisch Hollandse landschap dan de iep of olm. Aan deze karakteristieke boom, die helaas bijzonder te lijden heeft van de gevreesde iepziekte, is een heel boek gewijd dat onlangs is verschenen. Op bladzijde 8/9 is een bespreking van dit boek opgenomen. Hoe mensen zich daadwerkelijk

inzetten om bomen te behouden, wordt geïllustreerd aan de hand van het verslag van een actie van een groep bewoners van Delden in Overijssel. Deze mensen hebben met succes kunnen voorkomen, dat achttien gezonde monumentale eiken eraan zouden gaan. Deze bomen waren notabene in een goedgekeurd bestemmingsplan door de gemeente als te sparen bomen aan geweest. Desondanks ging op een kwade dag de zaag erin. Gealarmeerde bewoners wisten de kap stil te leggen. Het bleek hier dat de gemeente illegaal gehandeld had. Voor zeven bomen kwam de actie helaas te laat. Over het belang van bomen voor vleermuizen lezen we op bladzijde 16/17. Acht soorten vleermuizen, de helft van het totale aantal dat in Nederland kan worden waargenomen, zijn direct afhankelijk van bomen, omdat deze soorten boomholten gebruiken als verblijfplaats. Bomen in lanen zijn voor alle soorten vleermuizen van belang, omdat zij zich hierdoor beter kunnen oriënteren in het landschap. De boom van het seizoen is dit keer de Parrotia ofwel ijzerhout. Van deze weinig aangeplante en daardoor weinig bekende boom verkleuren de bladeren prachtig rood in de herfst. Ik weet een exemplaar te staan in Culemborg, in de groenstrook van de Beatrixstraat vlak bij de kruising met de Fonteynstraat.

Brachytron

Dit dikke nummer van Brachytron wordt volledig ingenomen door een verspreidingsatlas van alle 53 soorten libellen die in Nederland voorkomen. Het is gebaseerd op onderzoek in de periode 1999-2007. Met deze atlas is de verspreiding en de trend van onze libellen geactualiseerd. Op bladzijde 105 staat een tabel die de landelijke trend vanaf 1999 voor elke soort weergeeft. Sterke toename is er bij dertien soorten en matige toename bij één soort vastgesteld. Stabiel zijn negen soorten gebleven, terwijl dertien soorten matig en twee soorten sterk zijn afgenomen. Van vijftien soorten kon geen duidelijke trend vastgesteld worden. Hierna volgt er een bespreking van elke soort afzonderlijk. Naast een kaart met de verspreiding

van vóór 1998 (stip) en na 1998 (cirkeltje) is er een staafdiagram met de vliegtijd, een foto in kleur en in de meeste gevallen een lijngrafiek met de trend bij elke besproken soort afgebeeld.

De Dompfoorn

Naast het gebruikelijke verenigingsnieuws in De Dompfoorn wordt er uitgebreid aandacht besteed aan mossen. Het komt maar weinig voor dat in een verenigingsblad aandacht aan deze kleine, maar bijzonder interessante groep planten wordt besteed. Het blijkt zelfs om een eerste deel te gaan van een door Dick Kerkhof geschreven reeks artikelen over de mossen van de Vijfheerenlanden.

Knipselkrant

Ook in de Knipselkrant zijn diverse artikelen uit de landelijke kranten en streekbladen over de ganzenvang en het daarna doden van de gevangen vogels opgenomen. Voor wie zich over dit onderwerp breder wil oriënteren ten einde zich een oordeel te kunnen vormen, is het nuttig om deze artikelen te lezen. Verder is er een groot aantal artikelen opgenomen die de visserij en de visstand betreffen.

De Kruisbek

In De Kruisbek gaat het ook over ganzen en wel over de "zomerganzen" waarover ook in Argus en de Knipselkrant zoveel te doen is. In het artikel "zomerganzen in Utrecht" wordt er een overzicht gegeven van diverse opruimacties in de provincie Utrecht. Gebieden waar dit soort acties de afgelopen zomer zijn gehouden zijn de Vinkeveense Plassen met de Botshol, de Loosdrechtse Plassen, de Tienhovense Plassen, het Eemmeer en de uiterwaarden van de Nederrijn en Lek (Honswijker Waard, Steenwaard, Buitenwaard en Gravenbol). De soorten waar het om gaat zijn grauwe ganzen, brandganzen, Canadese ganzen en soepganzen (verwilderde boerenganzen). Ook zijn er later nog Nijlganzen afgeschoten. In het kort bespreekt de auteur per soort welke aantallen momenteel in

Nederland broeden en overzomerden. Daarnaast wordt er ingegaan op de argumenten die tot de opruimacties hebben geleid en de standpunten van SOVON en de Vogelwacht Utrecht in deze. De vogelwacht heeft het initiatief genomen om aan de Utrechtse terreinbeheerders een aantal vragen voor te leggen. In een volgend nummer zullen de ontvangen antwoorden besproken en becommentarieerd worden. Houd De Kruisbek dus in de gaten want ook voor onze eigen NVWC en haar doelstellingen is deze kwestie van groot belang.

De Levende Natuur

De onderwerpen in zijn hamsters, mossels, blauwgraslanden en weidevogels. Sinds 2002 worden hamsters (korenwolven) in Zuid Limburg uitgezet in speciale leefgebieden met een hamstervriendelijk beheer. Een van de genomen beschermingsmaatregelen is het afschieten van vossen. In het artikel op bladzijde 187/191 wordt verslag gedaan van een onderzoek naar de effectiviteit van deze maatregel. De conclusie is dat het effect sterk wordt bepaald door de mate waarin ook andere beschermende maatregelen zoals het plaatsen van een schrikdraadraaster genomen worden. Blauwgraslanden zijn schrale, voedselarme graslanden met een hoge grondwaterstand. Door verdroging en vermessing zijn er van de duizenden hectaren die er vroeger in ons land waren nog maar enkele overgebleven. Op verschillende plekken wordt geprobeerd om eenmaal verdwenen blauwgraslanden terug te ontwikkelen. Uit het artikel "Herstel van blauwgraslanden op de Empese en Tondense Heide" blijkt wat er allemaal komt kijken om het herstel van de gewenste plantengroei in gang te zetten. Het gebied ligt in de IJsselvallei ten noorden van Dieren en bestaat uit twee natuurkernen temidden van landbouwgronden. Natuurmonumenten heeft die landbouwgronden aangekocht en is bezig om daar de natuur te herstellen. In de Krimpenwaard (Zuid Holland) is men ook bezig met natuurherstel. Hier zal op termijn een oppervlakte van 2450 hectare nieuwe natte natuur ontwik-

keld worden. De eerste resultaten in een klein gebied van 40 hectare zijn positief. Het meeste resultaat wordt geboekt met hooilandbeheer in combinatie met een hoge grondwaterstand.

Mooi Gelderland

In Mooi Gelderland staat een artikel over oude runderrassen. Van het rundvee zijn in de loop van de geschiedenis talrijke rassen gefokt. De moderne veeteelt is gericht op een zo hoog mogelijke productie. Omdat de oude rassen minder productief zijn, dreigen ze te verdwijnen. Toch zijn die oude rassen waardevol, want zij zijn beter aangepast aan een leven in een natuurrijke omgeving met een ruw klimaat. Daarom worden zij bij voorkeur ingezet om op een natuurlijke manier natuurgebieden te begrazen. Dit betekent dat er een goede mogelijkheid is geschapen om de oude rassen te behouden. Ook het Geldersch Landschap laat op meerdere plekken runderen grazen. Voorbeelden zijn ondermeer het brandrode rund de witrik en het vaalrund.

NVL-Nieuwbrieven

Een literatuuroverzicht en een artikel over libellen in de Baltische staten vullen het grootste deel van deze nieuwsbrief.

RAVON

Dé groene kikker bestaat niet. Wat wij een groene kikker noemen, is eigenlijk een complex van twee soorten en de kruisingen daartussen. Kortom een behoorlijk ingewikkeld verhaal. In RAVON wordt door Kees Marijnissen uit de doeken gedaan hoe het allemaal zit. U leest alles over poelkikkers, meerkikkers en bastaardkikkers. Met tekeningen en foto's van exemplaren en leefgebieden wordt deze moeilijke materie verduidelijkt.

Wie heeft er wel eens van een kwabaal gehoord? Het gaat om de enige vertegenwoordiger van de kabeljauwenfamilie in het zoete water. Het is een zeldzame vis, of liever het is een zeldzame vis geworden. De oorzaken liggen in het

vernielen van natuurlijke beek- en riviersystemen en de watervervuiling. Nu men hard bezig is om natuurlijke waterlopen te herstellen en de waterkwaliteit te verbeteren, komen er weer kansen voor deze bijzondere vis. In het artikel "Soortherstelproject kwabaal - nieuwe kansen voor een verdwenen vissoort in Vlaanderen" kan je er meer over lezen.

Sovonnieuws

In Sovonnieuws staat de uitslag van de broedvogelindex in 2007. Deze zogenaamde BMP index wordt ieder jaar vastgesteld naar aanleiding van de broedvogelaantallen van 106 soorten. Door de jaarlijkse cijfers te vergelijken, kan de ontwikkeling van de broedvogelstand in de gaten worden gehouden. In vergelijking met de indexwaarden van 2006 bleken 26 soorten 10% of meer vooruit gegaan, 17 met ten minste 10% afgenomen en 61 met een geringere, merendeels positieve verandering. Tevens is er een onderscheid gemaakt tussen vogels van bosgebieden, van cultuurland en van natuurgebieden. Voor veel soorten bosvogels is 2007 een goed jaar geweest. De vogels van het agrarisch cultuurlandschap, waaronder de weidevogels(!), gaan steeds verder achteruit, terwijl de vogels in de natuurgebieden een wisselend beeld laten zien. Spectaculair was dit voorjaar de invasie van roodpootvalken. In mei van dit jaar zijn er enkele honderden exemplaren van deze Oost-Europese soort in ons land waargenomen. In die maand was er een langdurige periode met oostenwind. Door deze windrichting zijn de vogels tijdens hun trek naar hun broedgebied naar onze streken afgedreven. Op enkele plekken waren echte concentraties te zien. Op 18 mei zaten 35 van deze sierlijke valken in het Fochteloërveen, een natuurgebied op de grens van Friesland en Drenthe. Verder lezen we over de actie "Steenuil onder de pannen" waarbij het bevorderen van het broedsucces van de steenuilen wordt beoogd, over boerenlandvogels en het project MUS dat de stadsvogels betreft. Tenslotte is er ook nog aandacht besteed aan de ganzen. De laatste jaren is er van alles aan de hand met onze wilde ganzensoorten.

Het traditionele beeld van de ganzen als uitgesproken wintervogels is aan het verschuiven. Ook de verspreiding over het jaar en de pleisterplaatsen is sterk veranderd. Op bladzijde 15/16 lezen we hoe deze veranderingen bij kolganzen en toendrarietganzen zijn waargenomen.

Sovonnieuws Gelderland

Voor de kwartelkoningen was 2008 een gunstig jaar, lezen we in SOVONnieuws uit de provincie Gelderland. In dit nummer staan ook de resultaten van broedvogeltellingen op de Veluwe, van tellingen van stadsvogels (MUS) en van ganzen op slaapplaatsen in Midden-Gelderland. In het artikel "Grote Rivieren niet leuk voor vogels?" staat zwart op wit dat er in 2008 amper zeldzame en schaarse soorten in dit district via de website zijn gemeld.

Bij Beusichem waren vijf paar kluten met nest die vanaf de nieuwe vogelkijkwand te zien waren. Helaas, zo lezen wij, is er geen enkel jong groot geworden, omdat de nesten door paarden en koeien vertrapt zijn. Ik denk dat het op de weg van onze vereniging ligt om hierop attent te zijn, zodat er in het komende broedseizoen geen herhaling van dit drama zal geschieden.

Terra

Het nummer van Terra is bijna geheel gewijd aan milieu-innovatie. Hieronder verstaan wij het bedenken en uitvoeren van allerlei technieken om het energiegebruik terug te dringen. Voor het eerst las ik over een 'passiefhuis'. Het blijkt te gaan om een woning die vrijwel geen energie gebruikt. Op bladzijde 24/25 staat te lezen hoe een en ander mogelijk is en hoe het gerealiseerd kan worden. Inmiddels zijn in Rotterdam de eerste passiefhuizen opgeleverd. Meerdere initiatieven staan op stapel.

Uilen Nieuwsbrief

De Uilen Nieuwsbrief 2008 bevat het jaaroverzicht van de stichting Kerkuilenwerkgroep Nederland. Het aantal geregistreerde broedparen van de kerkuil was in 2007 gestegen tot 3.111. Hiervan mislukten er 126. Het gemiddeld aantal jongen van

de succesvolle broedparen was vier per paar. Sinds 1976 is nog nooit zo'n hoog gemiddelde vastgesteld. Gaat het met de kerkuilen dus voor de wind, voor de velduilen gaat het er steeds somberder uitzien. Ooit was Ameland het bolwerk van deze soort. Sinds 2002 is er geen enkel broedpaar meer waargenomen. Een belangrijke oorzaak van deze teloorgang wordt gezocht in het verruigen van de eens zo open duinen en in de begrazing door runderen en paarden. Overigens heeft ook de blauwe kiekendief hieronder te leiden.

Van Nature

Goed nieuws voor de vlinders in het voor de dagvlinder zo slechte jaar 2008. In Van Nature nummer 9 doet Natuurmonumenten verslag van de ontwikkelingen in het Voorsterbos in de provincie Flevoland. Samen met de Vlinderstichting is hier hard gewerkt om een saai productiebos om te vormen tot een bos waar natuurlijke processen de ruimte krijgen. De resultaten zijn boven verwachting goed. Zelfs een zeldzame schoonheid als de grote weerschijnvlinder heeft dit bos inmiddels ontdekt. Een ander positief bericht over de vlinders is dat de duinparelmoervlinder het op Schiermonnikoog dit jaar goed heeft gedaan. Op een dag in juni telde onderzoeker Kees van der Wal maar liefst 92 exemplaren.

Vogelbalans 2008

Hierboven besprak ik eerder het verslag over de Broedvogelindex 2007(Sovonnieuws). In de uitgave "Vogelbalans 2008" werkt SOVON de gegevens verder uit. Iedereen die het wel en wee van de vogels in ons land ter harte gaat, zou deze uitgave moeten lezen. Met de helft van de soorten op de Rode Lijst blijft het helaas slecht gaan. Kempshaan, velduil, draaihals, kuifleeuwerik en grauwe gors balanceren op de rand van uitsterven in ons land. Globaal een derde deel van de vogelsoorten binnen de 162 Nederlandse Natura 2000-gebieden, gebieden die zijn aangewezen om de aanwezige biodiversiteit te behouden en te versterken, gaat achteruit. Ronduit slecht gaat het met de vogels van het boerenland. De wijze waarop

overall in het land aan bescherming van weidevogels wordt gedaan, blijkt weinig effectief.

Vogelnieuws

Gemengde berichten en artikelen over de wetlands (waterrijke gebieden) en de daar levende vogels vormen de inhoud van Vogelnieuws. De huismus heeft niets op met sjiek. Uit een onderzoek in Engeland is gebleken, dat huismussen de voorkeur hebben voor de armere, rommelige wijken in de steden en dat keurige wijken waar de welgestelden wonen, gemeden worden. Grutto's hoeven in Frankrijk voorlopig niet meer voor hun leven te vrezzen. Franse jagers en natuurbeschermers zijn rond de tafel gaan zitten en hebben afgesproken dat er de komende vijf jaar niet op deze vogels gejaagd zal worden. Ook de wulpen en eidereenden delen in deze afspraak. Voor het eerst in de geschiedenis begint zich in Turkije een breder gedragen en daardoor effectieve vogelbescherming te ontwikkelen. Er zijn in dat enorme land al 300 belangrijke vogelgebieden (IBA's) en andere sleutelgebieden voor de biodiversiteit beschreven. De Turkse Birdlife Partner Doga Dernegi is met groeiend succes en steun van particulieren en het bedrijfsleven de overheid aan het bewerken om de noodzakelijke bescherming van deze gebieden wettelijk vast te stellen. Vogelbescherming maakt zich zorgen over de ganzen in ons land. Zij dreigen, omdat zij de schuld krijgen van allerlei ongewenste ontwikkelingen in natuurgebieden en van schade op boerenland, in het verdomhoekje te raken. Meer onderzoek wordt dringend nodig geacht. Aandacht is er verder voor de tafeleend. Deze duikeend heeft het de laatste tijd moeilijker in Europa. Op bladzijde 14/15 lezen waaraan dat zou kunnen liggen. De natuurwaarden van twee afgesloten delen van het IJsselmeer, de Markerwaard en het IJmeer, gaan al jaren achteruit. Op bladzijde 16/17 lezen we over plannen om de situatie te verbeteren.

Vogels

Wat een prachtige foto's in het blad Vogels! Een prachtige opname van

zilvermeeuwen tegen een donkere lucht boven een woeste zee heeft voor mij de eerste prijs gewonnen. Erik van Ommen, de bekwame vogelschilder heeft weer een nieuw boek met zijn onovertroffen aquarellen gepubliceerd. Het heet "De kluten van Breebaart". De tekst is van de hand van zijn echtgenote Wilma Brinkhoff. Een impressie van dit boek staat op blz.26/29. Geruisloos verovert de oehoe Nederland lezen we even verderop. In Zuid Limburg en de Achterhoek zijn al meerderde nesten gevonden.

Zoogdier

Niet alles is kommer en kwel. Zo constateert de zoogdierverseniging VZZ in Zoogdier, dat het met de wilde hoefdieren in Nederland goed gaat. Het gaat om de drie soorten herten en het wilde zwijn. Hun aantallen groeien en hun leefgebied breidt zich steeds meer uit. Het blijkt dat de grote windturbines die op steeds meer plaatsen gebouwd worden voor veldmuizen nadelig zijn. De rondmaaiende wieken kunnen trekkende veldmuizen die hoog vliegen en dan minder gebruik maken van hun echolocatie dodelijk raken. Kennis van de trekwegen van veldmuizen is nodig om de nadelige effecten te verminderen. Naast de inmiddels overbekende hamster alias korenwolf zijn er nog twee andere soorten knaagdieren die in ons land alleen nog in Zuid-Limburg voorkomen. Dit zijn de eikelmuis en de hazelmuis. Nieuws over deze soorten lezen we op bladzijde 11/13 en 28. Er staan nog artikelen in over boommarters in Drenthe, wasberen (niet gevaarlijk!) en het gebruik van camera's bij zoogdierinventarisatie. Op bladzijde 14 staat een foto van een vos die op heterdaad betrapt wordt bij het plunderen van een aalscholvernest in een boom. Nooit geweten dat een vos zo goed kan klimmen.

Alle tijdschriften staan weer ter inzage in de lectuurbak in de Ketel-vink.

LIJST VAN ONTVANGEN TIJDSCHRIFTEN

Argus, de Faunabescherming, jaargang 33 nummer 3, september 2008

't Altenatuurtje, Natuurbeschermingsvereniging ALTENATUUR, jaargang 28 nummer 1, oktober 2008

Blad, IVN Tiel, jaargang 20, nummer 3, herfst 2008

Bomennieuws, de Bomenstichting, jaargang 35 nummer 3, herfst 2008

Brachytron, Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, jaargang 11 nummer 2, augustus 2008

De Dompfoorn, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jaargang 42 nummer 3, september 2008

Knipselkrant, de Faunabescherming, jaargang 32 nummer 4, september 2008

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jaargang 51 nummer 4, september 2008

De Levende Natuur, jaargang 109 nummer 5, september 2008

Mooi Gelderland, Het Geldersch landschap en Kasteelen, jaargang 5 nummer 3, herfst 2008

NVL Nieuwsbrief, Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, jaargang 12 nummer 3, september 2008

RAVON, Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland), jaargang 10 nummer 2, september 2008

Sovon Nieuws, SOVON Vogelonderzoek Nederland, jaargang 21 nummer 3, september 2008

Sovon Nieuws uit de provincie Gelderland, nummer 2, oktober 2008

Terra, Stichting Natuur en Milieu, nummer 3, najaar 2008

Uilen Nieuwsbrief 2008, Stichting Kerkuilenwerkgroep Nederland.

Van Nature, Vereniging Natuurmonumenten, jaargang 18, nummers 9 en 10, september en oktober 2008

Vogelbalans 2008, SOVON Vogelonderzoek Nederland.

Vogelnieuws, Vogelbescherming Nederland, nummer 5, oktober 2008

Vogels, Vogelbescherming Nederland, jaargang 28 nummer 4, oktober 2008

Zoogdier, Zoogdierverseniging VZZ, jaargang 19 nummer 3, oktober 2008

Verlag activiteiten vanaf de zomervakantie

Foto's & teksten
Wiel Rutten

Picknick 6 september

Het nieuwe seizoen begon met een picknick in de Zump, samen met 'de groten'. Iedereen had iets lekkers meegenomen, zoals pannenkoeken of worstjes. Het was voor de jeugd niet gemakkelijk om te wachten op Kars' sein van 'AANVALLUH'. Iedereen was blij elkaar weer te zien. Tegen de tijd dat we weer terug moesten richting Ketelvink was het nog een hele speurtocht om iedereen weer te vinden. Men had zich aardig verspreid over de Zump, juist ook om mekaars vindbaarheid wat moeilijker te maken.

Nog plek

De laatste maanden zijn enkele kinderen gestopt met de Green Rangers zodat er weer plek is voor nieuwe kinderen van 8 tot 12 jaar. Voor meer informatie bel of mij per mail.

Puzzeltocht 27 september

Voor deze ochtend in de Plantage had Gonda een soort kaartspel meegenomen, met daarop aller-lei opdrachten die met de natuur te maken hebben. Zo zat er een 'stil zijn en luisteropdracht' bij, die voor menigeen toch wel erg moeilijk bleek. Maar ook kaarten om verschillen te ontdekken met betrekking tot reuk of structuur van in de natuur gevonden zaken. Al met al een erg geslaagde ochtend.

Bomenspeurtocht 25 oktober

Voor deze dag in de Plantage had Leo van der Kooij een en ander voorbereid. Eerst legde hij uit waar je een boom aan kon herkennen en wees op vorm, kleur en structuur van de stam, de knoppen en bladeren. Daarna liepen we door het park en bekeken her en der bomen, waarvan de kinderen met behulp van zoekkaarten moesten zeggen met welke boom ze steeds te maken hadden.

Stenen zoeken 8 november

Deze zaterdagochtend met mooi weer togen we samen met Gerdit naar de Lek (zonder felgekleurde veiligheids-hesjes, want de sleutel van de ruimte waar deze in liggen, was spoorloos). Gerdit had een koffertje met stenen meegenomen en ieder kreeg een zakje mee om de mooiste stenen te verzamelen. Deze werden dan vergeleken met de stenen uit het koffertje, waarbij Gerdit steeds uitleg gaf over de verschillende soorten stenen.

Wiel Rutten

nwwc@wielrutten.nl
telefoon: 0345 - 510064

Nestkasten- werkgroep blijft actief

Foto's & Tekst
Frans Waroux

Het regende pijpenstelen die middag en ook om 20.00 uur (een half uur voor aanvang) was het nog niet droog. Maar... de buienradar gaf het al aan en had gelijk dit keer: tussen half negen en half tien zou het droog zijn.

Zoals wellicht bekend is, regelt Leo van der Kooij vrijwel al hetgeen er binnen deze werkgroep gebeurt, moet gebeuren en al gedaan is. Heel recent hebben Leo en Jilles Verdouw in Excel een compleet schema gemaakt waarop de resultaten en bevindingen van alle kasten in ons werkgebied staan opgetekend. Een mirakelse klus waar de heren een stevig uurtje voor hebben uitgetrokken. U als lezer vraagt zich natuurlijk af hoe een en ander nu precies in zijn werk gaat.

Het meest belangrijke element van onze werkgroep is e-mail. Heeft u geen e-mail en zou u zich bij deze werkgroep willen aanmelden dan is er een probleem. Alle berichten lopen namelijk via dit medium en het functioneert als een speer. Zo heeft Leo eerst aan iedereen een voorstel gedaan voor een aantal data in november waarop de diverse kasten moeten worden bezocht om schoongemaakt te worden. Werkdata en reservedata want wanneer het op betreffende dag regent, gaan we niet op pad. Altijd op de dinsdagen en donderdagen. Want op maandag is het wasdag, die valt dus uit, op woensdag zijn bijna alle leden van de werkgroep ook leden van de Klusgroep. Valt dus ook uit en op vrijdag moeten de boodschappen voor het weekend gehaald worden. Valt dus ook uit. Staan de data vast dan komt Leo weer vol in beeld. De leden ontvangen per e-mail een 'reminder'. Zo'n bericht luidt als volgt:

"Beste mensen,
Aanstaande dinsdag 4 november gaan wij weer onze kasten controleren. Frans, Edo, Jilles en ik komen om 8.45u. bij elkaar in de Ketelvink om alles in gereedheid te brengen. Frans zal Jopie trekken. Niet vergeten om een tweede nummerplaat mee te nemen! Verder nemen we alle gereedschappen, de EHBO-doos, ons supermengsel vloerbedekking en een reserve bosuilkast mee. Ik zal zorgen voor de koffie. Bij deze wil ik Arie vragen of hij de kasteeltuin voor ons wil openen. Ik dacht dat het het beste uitkomt dat wij de kast op de Kasteeltuin als eerste of als laatste controleren. Dus tegen 9.30 of 11.30 u. Arie, wil jij me berichten wat jou het beste uitkomt? Zelf neem ik contact op met Herman Polder van Marie-enwaard, omdat twee kasten wel op het landgoed, maar niet op het OVB-terrein hangen. De volgende dinsdag 11 november gaan we dan de kasten op het OVB-terrein controleren. Voor deze zware klus zijn we met z'n vijven nl. Frans, Jilles, Fred, Arie en ik. Jilles trekt dan de kar. We nemen dan ook een nieuwe kerkuilkast mee om daarmee de oude te vervangen. 20 november en 2 december staan genoteerd als de volgende werkdagen. Ik zal telkens de bevindingen en de planning tijdig per e-mail verzenden.

Groeten en tot ziens,
Leo"

Met zo'n secretaris kan er dus eigenlijk niets misgaan. De enige spelbreker in het geheel is dus de factor "WEER". Maar dat was op dinsdag 4 november geen probleem. Hoewel de zon niet scheen en er wel regen dreigde, hebben we toch probleemloos een stuk of acht kasten, bosuilen- zowel als torenvalkenkasten, weer kunnen prepareren voor het nieuwe broedseizoen. Het loopt dus eigenlijk als een tierelier, deze Nestkastenwerkgroep. Heeft u op dinsdag- of donderdagochtend tijd en gelegenheid om mee het veld in te gaan, neem dan even contact op met onze coördinator Leo van der Kooij via zijn e-mailadres: Leo en Nel van der Kooij [l.p.vvanderkooij@wanadoo.nl]. Let op de dubbele v in het adres, een klein addertje weliswaar maar Leo is destijds bij het invullen een puntje vergeten.

Van deze vierde november is ook nog een leuke fotosessie gemaakt die u kunt bekijken wanneer u onderstaand adres via internet bezoekt. Ik hoop dat het werkt maar de redactie zal dat ongetwijfeld even uitproberen. (Hebben we gedaan: het werkt en is de moeite waard!, red.) <http://picasaweb.google.nl/franswaroux41/20081104Nestkastcontrole#>

OVB uilen

Direct maar even een klein vervolg gegeven aan deze 4e november, want op 11 november zijn we met vijf man sterk naar de voormalige OVb (in het veld tussen Culemborg en Beesd, red.) gegaan om daar een kerkuilenkast, twee bosuilenkasten en drie torenvalkenkasten onderhanden te nemen en te prepareren voor het nieuwe seizoen. De kerkuilenkast moet van binnenuit in een loods worden benaderd. We hebben twee ladders meegenomen, omdat we eerst op een plateau moeten komen en vanaf dat plateau met een ladder naar de nok moeten. Allerlei materiaal meegenomen, zelfs een nieuwe kast wanneer zou blijken dat de kast vervangen zou moeten worden. Arie heeft de kast opengemaakt. Buiten stonden Leo en ik om te kijken of er bewoning aanwezig was. Dat was het geval want er vloog een mooie kerkuil uit de opening die toegang geeft tot de kast. Helaas te snel voor een foto. Er zat een laag van misschien wel 15 cm oude mest in de kast die bijna zo hard als beton was geworden. Met een koevoet heeft Arie bijna een emmer vol zoi uit de kast gehaald en de constructie van de kast zo gemaakt dat wanneer er komend seizoen broedresultaat is, de controle en mogelijk ringen eenvoudig kan plaatsvinden. Vrijwel direct naast deze schuur, aan de andere kant van het water, hangt een bosuilenkast die al meermalen resultaat heeft

opgeleverd. Het dak was kapot, dus de kast werd verwijderd en een nieuwe kast opgehangen. Daarna te voet met ladder en gereedschap tot helemaal achterin op het terrein van de voormalige viskwekerijen. Het had de afgelopen nacht zoveel geregend dat het niet verantwoord was om met de auto het terrein op te gaan. Met vijf man sterk was dat goed te doen. Op weg ernaartoe hebben we tientallen watersnippen gezien, die zich ophielden in de vele plasjes van wat ooit vijvers waren geweest. Ideaal terrein. We zagen ook nog een witgatje en hoorden de roep van een groene specht. Ook een aantal aalscholvers, zwaar van het water, maakte zich uit de poten. We hebben daar ook de kasten voorzien van een nieuwe bodembedekking en veel snoeiwerk verricht om de aanvliegroutes voor torenvalken wat overzichtelijker te maken. Een leuke dag, het is droog gebleven en de nieuwe ladder die we deze week hebben aangeschaft, voldoet meer dan prima. Het grootste gedeelte van de najaarsklus zit er nu op. Nog een aantal torenvalkenkasten en dan kunnen we ons weer gaan richten op het komende voorjaar. De nestkastenwerkgroep doet het goed.

Het zenderen van een oehoejong

Foto's & Tekst
Jouke Altenburg

In de vorige Hak-al schetste ik de ins en outs van ringonderzoek aan de hand van de boerenwaluw. In deze editie ga ik in op een nieuwe onderzoeksvorm: het volgen van de verspreiding van vogels met behulp van GPS-zenders. Hoofdpersoon van deze vogelrubriek is 'Jo', een in 2008 gezenderd Nederlands oehoejong.

Paspoort van de oehoe

Naam:	Bubo bubo
Lengte:	60 - 80 centimeter
Spanwijdte:	160 - 188 centimeter
Gewicht:	2,2 tot 4,2 kilo
Klouwgrootte:	meer dan 10 centimeter
Braakbal:	3,5 x 7 tot 12 cm
Nestlocatie:	voornamelijk steengroeven en rotswanden, maar ook menselijke artefacten als bunkers en grafstenen, en in mindere mate naaldbomen
Roestplaats:	in naaldbomen
Leefwijze:	standvogel, jongen zwerven uit.
Houdt van:	rust
Prooien:	o.a. zoogdieren tot haasgrootte (ook rat en egel), eend, duif, gaai, meerkoet, raaf, buizerd. Vogels tot lijstergrootte en zoogdieren tot ratgrootte worden in één hap verzwolgen. Kwaliteitsindicator voor rust en voor gevarieerde en omvangrijke prooidierpopulaties.

Voorgeschiedenis

Op 10 mei 2008 ontmoet ik Gejo Wassink, de Nederlandse oehoekenner, twee uur voor zonsopgang bij een Gelderse steengroeve. Even later arriveren ook een lid van Gejo's Vogelwerkgroep, SOVON-collega Kees Oosterbeek met de zenderspullen, twee Duitse oehoekenneren en twee medewerkers van Staatsbosbeheer, de terreineigenaar. Als alles goed gaat, wordt vandaag voor het eerst een Nederlands oehoejong van een zender voorzien. Het oehoejaar heeft dit jaar succesvol gebroed: drie jongen zijn grootgebracht op een menu van voornamelijk stadsduiven. Gejo heeft de oehoejongen tien dagen geleden al geringd. Een zender kon toen nog niet aangebracht worden, omdat de jongen nog verder door moesten kunnen groeien en ruïen. Inmiddels hebben de dieren het nest verlaten. Ze kunnen nog niet echt vliegen, maar uitstekend lopen en klapwiekend springen. Voordat de jongen echt vliegvlug zijn (binnen twee weken), moet de zender zijn aangebracht. Anders zijn ze niet meer op een verantwoorde manier te vangen.

De vangst

Wanneer we met vijf personen de groeve inlopen, laat een volwassen oehoe uit de bosrand een kort gebrom horen. We zijn gesignaleerd. Gejo heeft als belangrijkste uitrustingsstuk een telescopische vishengel, voorzien van een gepolsterde kippenvanngaak, bij zich. Aanvankelijk lijkt de vangactie voorspoedig te verlopen. Twee jongen laten zich zien; Gejo en Kees klauteren over de gevaarlijke puinhelling naar ze toe. Het oehoejong van Kees verdwijnt direct naar een ontoegankelijk hellingdeel. Tot driemaal toe lukt het Gejo om binnen de vijf meter van het andere jong te komen en de haak om een poot te leggen. Op het moment van 'aanhaken' weet de jonge oehoe echter telkens met een vlotte beweging het vangtuig af te schudden. Hij neemt vervolgens, springend als een baltsende korhaan, de vleugels en verdwijnt in een dichtbegroeid, steil hellingdeel. De andere jongen lijken ook van de aardbodem verdwenen.

Ingespannen turen vier paar ogen vanaf de groevebodem de wanden af naar oehoejongen. Gejo klautert voorzichtig heen en weer. Na ruim een uur zoeken, geven we de moed op. Het wordt te donker om verantwoord te klimmen. Tijdens zijn laatste klim naar boven heeft Gejo onwaarschijnlijk veel geluk. Hij hoort een knappende snavel (= alarm) op nog geen meter voor zijn voeten. Hij duwt wat takken opzij en kan zo een jonge oehoe oppakken en in de transporttas doen. Tegen de tijd dat de 'grondtroepen' boven zijn gearriveerd, is Gejo al druk aan het meten en wegen. Hij hanteert de oehoe met zijn blote handen als een grote kip. Ofschoon de oehoe af en toe met de snavel knapt, ondergaat hij alles zonder worstelen. Toch is één blik op de

grote klauwen voldoende om te beseffen, dat je echt moet weten wat je doet. Na het meten en wegen gaat Kees aan de slag met de zender. Zender en antenne vormen samen een rugzakje. Rustig en nauwgezet past hij het tuigje aan. Dat is gemaakt van materiaal dat na ongeveer een jaar vergaat. Wanneer deze jonge oehoe zijn risicovolle eerste jaar overleeft, wordt hij in zijn volwassen leven niet meer gehinderd door een zender.

Hoe functioneert de zender?

De zender zal, als het goed is, twaalf maanden lang tussen 11 en 2 uur 's nachts contact zoeken met een aantal satellieten. Dat is jaarrond het tijdstip waarop oehoes het meest actief zijn (= vliegen). De oehoe moet namelijk vliegen voor een plaatsbepaling. Overdag is de kans groot dat de satellieten de oehoe vanwege rots-wanden, boomtakken enz. niet kunnen peilen. De plaatsbepalingen worden automatisch doorgestuurd naar een server, die de onderzoekers kunnen raadplegen. Elke tien dagen kunnen zij de gegevens downloaden. De plaatsbepalingen hebben een nauwkeurigheid van ongeveer tien meter. Het terreingebruik van de oehoe valt zo goed te volgen. De oehoe wordt niet vaker gepeild om de accu zo min mogelijk te belasten. Zenders voor uilen kun je niet voorzien van mini-zonnepaneeltjes. Dit in tegenstelling tot de zenders die worden gebruikt om het trekgedrag van purperreigers in kaart te brengen.

Wat heeft de zenderactie tot nu toe opgeleverd?

In de voorzomer van 2008 hebben Gejo en Kees twee oehoejongen van een zender voorzien. Het Gelderse exemplaar is zes weken later dood teruggevonden. Hij zat verstrikt in schapengaas. Onderzoek bracht geen andere doodsoorzaak aan het licht. Een hoge jongensterfte is normaal: zo'n 70% overleeft het eerste levensjaar niet. Het tweede gezenderde oehoejong Jo is medio september uit het ouderlijk territorium in Zuid-Limburg vertrokken. Zij vloog nagenoeg over het huis van zijn ringer en naamgever: de bekende natuurbeschermers en -filmer Jo Erkens. Daarna trok de oehoe Duitsland in. Elke nacht legde het dier gemiddeld zo'n vijf kilometer af. Dat lijkt niet veel maar het onervaren dier moet onderweg natuurlijk ook nog aan de kost komen. Na drie sessies van tien dagen lijkt het erop dat Jo vanuit een centraal gelegen groeve in meerdaagse trips de omgeving aan het verkennen is. Hemelsbreed heeft Jo 150 kilometer afgelegd.

Oehoes in Nederland

De oehoe was in de jaren '70 van de vorige eeuw vrijwel uitgestorven in West-Europa. Onder andere in Duitsland en Zwitserland is actief aan nestbescherming en herintroductie gewerkt. Met succes. De Belgisch-Duitse oehoe-populatie heeft zich sinds een jaar of tien ook in Nederland gevestigd: in Limburg en de Achterhoek komen jaarlijks vijf tot zes oehoe-aartjes tot broeden. De Nederlandse oehoe-territoria liggen veelal in steengroeven met steile wanden. Er is tot op heden één boombewonend paar vastgesteld.

De tocht van 'Jo' zelf volgen op internet

Op 8 oktober heeft Vogelbescherming Nederland namens betrokken partijen de zenderactie publiek gemaakt met een persbericht. Iedereen kan de tocht van Jo volgen via de website <http://www.oehoe.web-log.nl/>

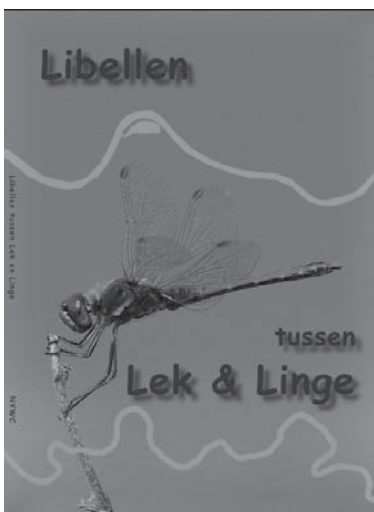
Waarom een oehoejong zenderen?

Oehoes zijn honkvaste dieren. De jongen verlaten medio september het ouderlijke territorium en zwerven dan uit. Zenderonderzoek kan bij leven aantonen over welke afstanden ze zwerven. Om de juiste beschermingsmaatregelen te kunnen nemen, is het verder van belang om te weten welke leefgebieden ze op hun zwerftocht benutten. Welke strategie gebruiken ze: grote stappen, kleine stappen, lijntraject, cirkelbewegingen? Met langdurig zenderonderzoek kun je verder te weten komen of de jongen dezelfde voorkeuren hebben bij de keuze van hun eigen broedgebied. Nemen voormalige boombewonende jongen als volwassene ook een boombest in gebruik of kiezen ze voor een groeve? Allemaal vragen die met zenderonderzoek beantwoord kunnen worden.

Nieuws van het bestuur

LIBELLEN TUSSEN LEK EN LINGE

Na het succesvolle boekje vlinders tussen Lek en Linge, dat in 1999 door de insectenwerkgroep van de NVWC was uitgebracht, komt er nu het boekje 'Libellen tussen Lek & Linge'.

Het boekje

Meer dan 700 dagen zijn de leden van de insectenwerkgroep van de Natuur- en Vogelwacht Culemborg het veld in geweest om de libellen in kaart te brengen. In totaal hebben ze meer dan 40.000 libellen genoteerd. Vele duizenden kilometers zijn gefietst door het hele werkgebied van de NVWC, dat loopt van de Lek tot de Linge en van de Diefdijk tot voorbij Ravenswaaij en Buren. Dit boekje legt de libellenwaarnemingen die zijn verzameld in deze omgeving vast. Deze informatie kan gebruikt worden voor het beheer van de leefgebieden van de libellen en het behoud van deze soorten en de leefgebieden in

dit stukje Rivierengebied. Naast informatie over gegevens verzamelen, de ecologie, de uitleg van begrippen in de woordenlijst en beschrijvingen van gebieden, is het grootste deel van het boekje gericht op de hoofdrolspelers, de libellen, die je in het gebied tussen Lek en Linge kunt tegenkomen. De foto's en de informatie zullen herkenning makkelijker maken en er voor zorgen dat de lezer meer om zich heen gaat kijken, gaat genieten van de prachtige kleurige libellen en ook een beetje een libellenkenner wordt.

Waarom libellen?

Libellen zijn insecten en opvallende verschijningen met een sterke binding aan water. Er is veel water in het Rivierengebied tussen Lek en Linge en er zijn dan ook veel libellen te vinden. Verschillende soorten water bieden mogelijkheden voor verschillende libellensoorten om er te leven. De soorten libellen die ergens voorkomen geven dus informatie over de kwaliteit van het water en de omgeving.

Iedere NVWC'er ontvangt het boekje en ook de leden van de agrarische natuurvereniging en beheerders die iets voor de libellen kunnen betekenen, zullen we een exemplaar aanbieden. Hopelijk krijgen we hierdoor nog veel meer libellen tussen Lek & Linge.

Kars Veling

HEMELVAARTSKAMP 2009

In het jaarprogramma 2009 staat weer een Hemelvaartskamp gepland en wel van 21 t/m 24 mei. Dit jaar valt Hemelvaart niet gelijk met of aansluitend aan de meivakantie (25 april t/m 5 mei). Die langere aaneengesloten vakantie bleek voor een aantal leden die anders wel mee gingen, een reden hun vakantie elders door te brengen omdat er zo veel vrije dagen waren. De afgelopen twee jaar is het Hemelvaartskamp niet doorgegaan wegens te kort aan belangstelling. In 2008 is als alternatief een kampeerweekend in de Kampina gehouden. Dit is een geslaagd weekend geweest (zie kampverslag en foto's Hak-al oktober 2008).

Het bestuur wil graag weten wie nu belangstelling heeft om in mei een lang weekend mee te gaan kamperen. Of kiest u liever voor een weekend kamperen eind augustus, het laatste weekend voordat de scholen weer beginnen?

Het bericht kunt u sturen aan bestuur@nvwc.nl of 0345-521394.

Gonda Baard

NIEUWE BESTUURSLEDEN GEZOCHT!

Voor de 34ste jaarvergadering van de NVWC die gehouden zal worden op maandag 30 maart, is het bestuur op zoek naar kandidaten voor een bestuursfunctie. Een aantal bestuursleden heeft aangegeven om verschillende redenen met bestuurswerk te willen stoppen.

Gonda Baard heeft de afgelopen zes jaar het secretariaat bemand en stelt zich niet herkiesbaar. Ook Kars geeft aan dat het tijd is voor iets nieuws en stelt zich

ook niet herkiesbaar. In de laatste bestuursvergadering deelde Saskia mee dat ze per 2009 vertrekt uit Culemborg.

De vacatures van Daniel Beuker en Conradine de Reus zijn nog niet opgevuld, zodat er straks vijf vacatures zijn! Gelukkig heeft Dirk van Opheusden zich op de bijeenkomst voor nieuwe leden gemeld voor bestuurswerk en hij draait vanaf september als aspirant-bestuurslid mee.

De structuur van de NVWC met bestuur en werkgroepen is duidelijk. Heel veel werk gebeurt in de werkgroepen. Toch blijft een goed bestuur belangrijk om de vereniging op zich te laten functioneren. Ook voor de contacten met anderen blijft het bestuur het gezicht van de vereniging.

Daarom vragen we de leden die affiniteit hebben met bestuurswerk zichzelf of anderen voor te dragen voor een bestuursfunctie. Ieder bestuurslid heeft een specifieke taak. De vergaderingen vinden eenmaal per maand plaats in de Ketelvink en het contact tussendoor verloopt via de mail.

Opgave en inlichtingen via bestuur@nvwc.nl of 0345-521394.

Gonda Baard

GROENEBETUWE

GELANCEERD

Tijdens de Oogstmarkt op Stadsboerderij Caetshage is zaterdag 4 oktober de nieuwe website GroeneBetuwe gelanceerd. De site is een initiatief van verschillende partijen die actief zijn op het gebied van natuur en milieu. Op de site zijn natuur- en milieuactiviteiten te vinden die in de Westelijke Betuwe plaatsvinden.

De GroeneBetuwe is een uitvloeisel van nauwere samenwerking tussen de Natuur- en Vogelwacht Culemborg, het Steunpunt NME, Stichting Duurzaam Rivierenland Tiel, Stadsboerderij Caetshage, de Stichting EVA en Stichting Werk aan het Spoel. Gezamenlijk willen ze de liefde voor de natuur en de belangstelling voor ons leefmilieu vergroten. Niet alleen door de activiteiten beter onder de aandacht te brengen, maar ook door gezamenlijke activiteiten uit te voeren. De Oogstmarkt op de Stadsboerderij was hier al een voorproefje van. Naast een markt met allerlei producten van de stadboerderij en verwante organisaties, waren medewerkers van de Natuur- en Vogelwacht Culemborg en het Steunpunt NME aanwezig met informatie over de (kleine) diertjes die op de stadsboerderij te vinden zijn.

Op de site www.groenebetuwe.nl staan de activiteiten van de meewerkende organisaties in een kalender weergegeven. Per activiteit is er meer informatie opgenomen over de precieze inhoud en de voorwaarden om aan de activiteit mee te doen. Verder zijn er nieuwtjes over natuur en milieu te vinden en is er de mogelijkheid om foto's naar de site toe te sturen die door de bezoekers kunnen worden bekeken. Maandelijks wordt de 'natuur en milieufoto' van de maand gekozen die een leuke prijs krijgt. Door de samenwerking hopen de organisaties nog meer deelnemers naar hun activiteiten te krijgen en nog meer draagvlak voor natuur en milieu in de Westelijke Betuwe.

Opening Groene Betuwe. Foto: Kars Veling

Kars Veling

Waargenomen tussen Lek en Linge

Topwaarnemingen van de website
door
Jouke Altenburg en Louis van Oort

Jarenlang stond in de Hak-al de Vogelrubriek. Bij iedere aflevering was het voor waarnemers weer een feest om te zien of hun grote zee-eend, pestvogel of andere leuke soort erbij stond. Bovendien bood de rubriek een prachtige staalkaart welke bijzondere vogelsoorten er zoal werden waargenomen in Culemborg en omstreken. Met de komst van internet is de noodzaak van zulke overzichten verdwenen. Eén of meermalen per week wordt de waarnemingenrubriek op www.nvwc.nl ververst. Alle oude waarnemingen blijven zichtbaar. Onze NVWC-website is dus een permanent, actueel overzicht. Mede hierom werd besloten te stoppen met de vogelrubriek in de Hak-al. Tegen de tijd dat deze uitkomt, is de waarnemingenpagina op de website immers alweer 'tig keer geactualiseerd. Toch vonden we uiteindelijk dat we niet om een waarnemingenrubriek heen konden. We willen met deze nieuwe rubriek een podium bieden aan de natuurtoppers die meestal worden belicht op speciale nieuwspagina's van de webstek. Allereerst omdat ze een prominente plek verdienen.

Ten tweede omdat de nieuwspagina's wat dieper op de waarnemingen ingaan, met bijvoorbeeld informatie over eerdere waarnemingen van de soort en voorkomen elders. Verdieping dus, en daarvoor is de Hak-al bedoeld! En laten we wel wezen, het blijft toch leuk als jouw zelf ontdekte barmstij, zwarte wouw of koninginnenpage is vastgelegd in ons roemruchte NVWC-magazine. En ja, u leest het goed: ook koninginnenpages kunnen in deze rubriek terechtkomen. Waargenomen tussen Lek en Linge is namelijk bedoeld voor ALLE interessante natuurwaarnemingen. Dat zijn niet alleen 'eerste ooit' waarnemingen; ook ongewone aantallen, een bijzondere locatie, opvallende tijd van het jaar en apart gedrag maken van een waarneming een 'topper'. En aangezien er steeds meer NVWC-leden uit Geldermalsen en omstreken komen, verschijnen op de site ook steeds vaker waarnemingen uit die contreien. Daarmee wordt deze rubriek toch ook weer een staalkaart; een overzicht van ALLE bijzondere natuurwaarnemingen tussen Lek en Linge. Deze eerste editie geeft al meteen het goede voorbeeld met vogels, vlinders, libellen, vissen, amfibieën en paddenstoelen. De redactie hoopt dat deze vernieuwde rubriek een stimulans is voor alle leden om hun oren en ogen goed de kost te geven. Geef dus je waarnemingen door aan waarnemingen@nvwc.nl. In alfabetische volgorde vind je hieronder de interessantste vanaf de grote vakantie tot half november met het baardmannetje, bladkoning, bruin blauwtje, kamsalamander, kerkuil, kussentjeszwam, najaarsspanner, reuzenzwam en spotvogel.

Baardmannetjes houden van een afwisseling van overjarig en eenjarig riet op een minerale bodem. Het zijn prachtige subtiel gekleurde vogeltjes ter grootte van een staartmees.

In Nederland broeden 1800-2000 paren baardmannetjes, waarvan ruim 1000 paar in de Oostvaardersplassen. Het baardmannetje is landelijk een doortrekker en wintervogel in vrij klein tot vrij groot aantal. Tot 1975 kwam een twintigtal paren jaarlijks langs de grote rivieren tot broeden. (Bron: Avifauna van Nederland deel 2, Rob Bijlsma et al. 2001).

Tot 2008 is slechts één keer een baardmannetje waargenomen tussen Lek en Linge, namelijk op 23 oktober 1976 in het Tichelterrein door Henk Vennix. Dit najaar zijn er maar liefst drie meldingen, met een nog onbevestigde waarneming bij de Telpost.

Baardmannetje. Foto: Wijnand Bleumink (ringgroep Meijndel).

12 OKTOBER 2008 Wij zagen zondagochtend in de Goilberdingerwaard een baardmannetje vliegen en even later een sperwer. We hadden een doorgewinterde vogelaar en ringer (Wijnand Bleumink) bij ons en die hoorde het baardmannetje eerst. We hebben hem later ook nog in een struikje zien zitten. (Winny en Jilles Verdouw)

17 OKTOBER 2008 Bij de rietput van Everdingen zaten twee groepjes (resp. 5 en 6 ex.) baardmannetjes. (Guido Mauro)

2 NOVEMBER 2008 Er zaten weer baardmannetjes in het rietveld direct ten westen van Fort Everdingen. Zag ze niet maar hoorde ze wel heel duidelijk. Het geluid van baardmannetjes is net eentje die ik wel goed herken!. (Guido Mauro)
Naar aanleiding van het webbericht meldde Johan de Kruiff dat hij in 1976 met de SOVON-broedvogelatlasinventarisatie baardmannetjes had gezien "in het rietgebied in het verlengde van de Groeneweg (bij Tull en het Waal dus)".

Bladkoning. Foto: René van Rossum (IVN Vechtplassen).

28 SEPTEMBER 2008 Tijdens het ijsjes eten aan de Molensingel klonk één keer heel hard de roep van een Bladkoning uit de top van een van de wilgen. Roep werd met 100% zekerheid herkend door Magnus Robb (met uitsluiting ook van de Humes Bladkoning). Ik vond het een rare, harde zwarte mezenroep. Als ik alleen was geweest, was het daarbij gebleven, want we konden hem niet vinden (Martin Poot).

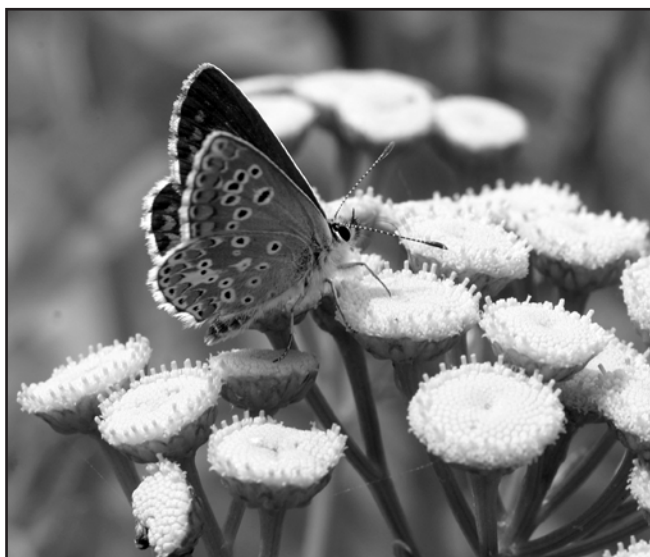
6 OKTOBER 2008 Deze morgen heeft het eindelijk mogen gebeuren. Ik heb een leuke zeldzaamheid in ons werkgebied mogen ontdekken. Een bladkoning op onze Telpost! Ontdekt rond 9:00 en zat er om 10:30 toen ik wegging nog steeds luid te roepen. Het vogeltje zit in de brede meidoornhaag waar je langsloopt van de dijk naar de telpost. Gelukkig is mijn vondst bevestigd door Theo en twee collega's van Bureau Waardenburg, die door Daniel waren gealarmeerd en meteen zijn komen kijken. (Gerritjan Klop)

18 OKTOBER 2008 Het gaat niet snel, maar uiteindelijk komen die groene streepvogels ook in Tricht. Vanochtend rond half tien een groep voedselzoekende mezen in de lindes rond de kerk in Tricht even goed doorgekeken. Behalve zeker drie blekige tjiftjaffen (ondersoort abietus? de tjiftjaf uit noord scandinavie) zat ook een mooi klein groen gestreept vogeltje tussen de pimpelmezen, een bladkoning. Vrijwel alle kenmerken goed gezien. De vogel maakte, geheel tegen de gewoonte in, geen geluid. (Peter van Horssen)

De tweede t/m vierde Bladkoning ooit, gemeld door Martin Poot, Gerritjan Klop en Peter van Horssen
De bladkoning is een kleine uitvoering van de tjiftjaf met een mosgroene rug, een duidelijke oogstreep en een roze snavelbasis. Tot op heden was de bladkoning éénmaal in Culemborg waargenomen: 24 oktober 2004 (Louis van Oort en Peter van Horssen)
Deze Siberische taigavogel is volgens Tirions vogelgids (2003) vrij zeldzaam in West-Europa, en meestal van september t/m oktober in bomen en struiken langs de kust te vinden.

Late bruine blauwtjes, gemeld door Jandirk Buizer en Co Sielhorst

Het bruin blauwtje wordt hooguit enkele malen per jaar gezien in ons werkgebied. Het komt voor op grazige, bloemrijke plaatsen, op kalkrijke bodems. In het rivierengebied heb je de meeste kans op de oe-verwallen en rivierduintjes. Het bruin blauwtje brengt meestal twee generaties vlinders per jaar voort. Soms ook een gedeeltelijke derde generatie.

Bruin blauwtje. Foto: Jouke Altenburg.

5 AUGUSTUS 2008 Toen ik op de dijk vlak bij de Pikse Bogerd een platgereden kleine beer stond te bewonderen kwam er een bruin gekleurd blauwtje aangewaaid. Het blauwtje had geen wortelvlekken en de rij oranje vlekjes op de bovenzijde liep door tot aan de voorrand: een bruin blauwtje (Jan Dirk Buizer)

20 OKTOBER 2008 Ver buiten de normale vliegtijd een bruin blauwtje in de Put van Buren. (Co Sielhorst) Typisch geval van een derde generatie.

Kamsalamander. Foto: users.skynet.be/paddenpoel.vleteren/kamsalamander.htm.

**Platte kamsalamanders,
gemeld door Martin Poot**

24 SEPTEMBER 2008 Op de Lekdijk West lagen weer platgereden Kamsalamanders, dit keer minimaal 30 stuks, vooral kleine exemplaren (juvenielen). Ook enkele kleine Watersalamanders en natuurlijk de nodige padjes. Gesneuveld tijdens de trek van het water naar de overwinteringsplekken. (Martin Poot)

Succesvolle kerkuilbroedgevallen, gefotografeerd door Gerritjan Klop, gemeld door Rob van de Haterd en de nestkastenwerkgroep

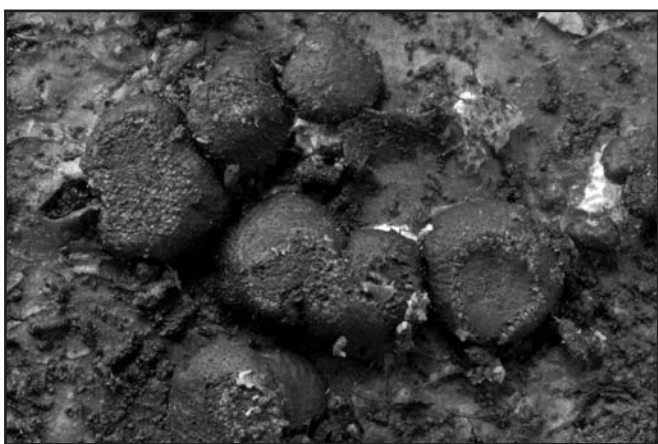
... september 2008 Broedgeval, drie jongen in een nvwc-nestkast, gefotografeerd door Gerritjan Klop

Kerkuil. Foto: Gerrit Jan Klop.

28 OKTOBER, 19:15 UUR Fietsend langs de Parallelweg West viel mijn oog op een Kerkuil. Het dier was aan het jagen tussen het fietspad en het spoor en maakte daarbij een aantal keren een spectaculaire duikvlucht. Kon hem op de fiets goed bijhouden (+25km/u); we vlogen/fietsten samen op van net voorbij het fietstunneltje tot helemaal aan de zeedijk. Wat een prachtige ervaring! (Rob van de Haterd)

11 NOVEMBER 2008, 9:30 UUR Met vijf man van de nestkastenwerkploeg nestkasten van valken en uilen gecontroleerd en schoongemaakt: Arie van der Ham, Fred van Delft, Jil Verdouw, Frans Waroux, Leo van de Kooij. Tijdens de controle van de kerkuilkast vloog een kerkuil uit de vliegopening naar buiten. In deze kast zijn dit jaar drie jonge kerkuilen groot geworden.

Kussentjeszwam. Foto: Wim Rubers.

Nieuwe Nederlandse paddenstoelensort ontdekt in de Put van Buren Kussentjeszwam *Hypocrea lixii*, gemeld door Wim Rubers

In de Put van Buren is op 19 augustus door de paddenstoelenwerkgroep Neerrijnen een nieuwe soort voor Nederland ontdekt. Het is de kussentjeszwam *Hypocrea lixii*. Hij werd gevonden door Willy Bruninx, lid van deze werkgroep. De paddenstoel had een opvallende groenige kleur. *Hypocrea*'s vormen wattige kussentjes op afgevalen of nog aan de boom zittende dode takken. De twee andere soorten *Hypocrea* die uit onze buurt bekend zijn, zijn eerder gelig of roestbruin.

Materiaal werd daarom opgestuurd naar Lucien Rommelaars van de Tilburgse werkgroep, een specialist in dit soort zwammetjes. Lucien heeft weer met een buitenlandse specialist overlegd. Toen kwam deze nieuwe soort voor Nederland uit de bus. De zoveelste unieke paddenstoelenvondst uit Buren. (Wim Rubers)

De eerste najaarsspanners ooit, gemeld door Louis van Oort en Wim Rubers

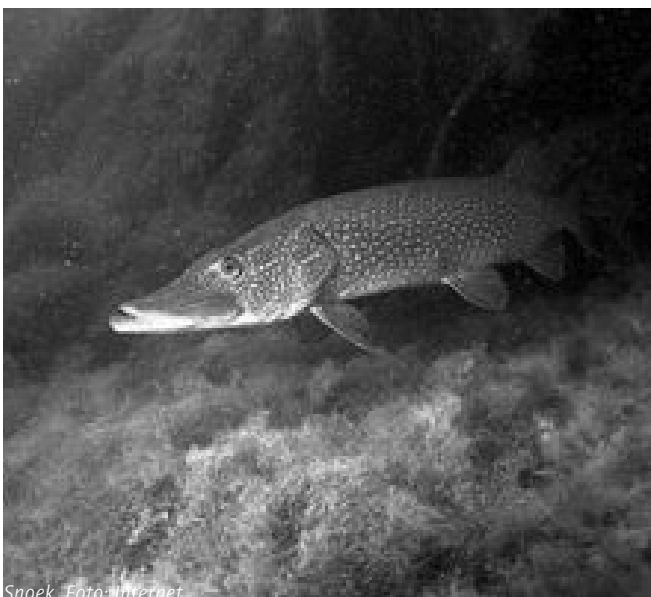
Met het uitkomen van de prachtige Nederlandse nachtvlindergids is de aandacht voor deze 'onderbelichte' diergroep duidelijk toegenomen. Op de NVWC-webstek staan verschillende verslagen van goed bezochte nachtvlinderinventarisaties met een lichtopstelling en stroop. Uit de opvallende melding van de najaarsspanner blijkt dat je er nauwelijks de deur voor uit hoeft.

Najaarsspanner. Foto: Wim Rubers.

1 NOVEMBER 2008 Tijdens een gesprek aan de deur met een bekende viel mijn oog op een nachtvlinder die op de scheidingmuur met de burens zat. Meteen het fototoestel gepakt en de vlinder vervolgens gedetermineerd. Blijkt het, heel toepasselijk, een najaarsspanner te zijn. De waarneming werd nog leuker toen bij nalezing bleek dat het een soort is die vooral op zandgronden voorkomt. Het is volgens vlindernet.nl "een gewone soort in het oosten van Friesland, het zuidwesten van Drenthe en op de zandgronden van Gelderland, Utrecht en Noord-Brabant; elders schaars of ontbrekend". Sterker nog: volgens het verspreidingskaartje op dezelfde site is de najaarsspanner nog nooit in de Betuwe waargenomen. Tot deze druilerige zaterdag 1 november 2008 dan. (Louis van Oort)

8 NOVEMBER 2008 Nog een najaarsspanner uit Geldermalsen. Ik zag deze op het nieuwe nog grotendeels kale industrieterreintje Hondsgemet bij de A15. De vlinder zat op de grond onder een buitenlamp van een bedrijfsgebouw en was dus waarschijnlijk op lamplicht afgevlogen. (Wim Rubers)

Snoek. Foto: Internet

**Snoeken eten libellen,
gemeld door Co Sielhorst**

6 NOVEMBER 2008 Tichelterrein Buren. Bij iedere streep zon nog bruinrode heidelibellen. De laatste schaarse zonnige dagen getuige geweest van een fraai fenomeen. Er raken steeds vaker libellen in de problemen als het koud is en ook nog waait. Bij de laatste twee bezoeken heb ik een snoekjes van veertig centimeter (drie jaar oud schat ik) héél actief en met succes zien jagen op te water geraakte libellen. Door de forse bewegingen in tien centimeter diep water is zoiets niet te missen. (Co Sielhorst)

Reuzenzwam. Foto: Leo van der Kooij.

Reuzenzwam velt beuk, gemeld door Leo van der Kooij

15 SEPTEMBER 2008 fietste ik door Beusichem. Daar ontdekte ik een bruine beuk, die er erg slecht uitzag: veel kale takken en zo weinig blad dat je gewoon door de boom heen kon kijken. De oorzaak was gauw gevonden, want rondom de voet van de forse beuk waren enorme zwammen opgekomen. Vermoedelijk is hier sprake van de reuzenzwam, een parasiet op wortels en stamvoeten van levende loofbomen. Deze zwam verstopt de houtvaten en kan zodoende grote bomen in korte tijd doden. De dagen van deze monumentale beuk, waarvan ik de leeftijd zeker op honderd jaar schat, zijn dan ook geteld. Dat ook de wortels vergaand aangetast waren, was duidelijk te zien, want op zo'n 5 meter afstand van de voet van de boom brak een flinke kluit zwammen dwars door het grind van de voortuin naar boven. (Leo van der Kooij)

Verblekende franjehoed, gemeld door Wim Rubers

19 OKTOBER 2008 Even een rondje paddenstoelen inventariseren langs de Woerdesteeg op het landgoed Mariënwaerdt. Dit is een bijzonder aardig pad om allerlei natuurobservaties te doen. Ook voor paddenstoelen blijkt het erg rijk te zijn. Ik noteerde een 25-tal soorten waaronder enkele bijzonderheden. Op de voet van een dode populier groeide bundels van een onbekende franjehoed. Na enig puzzelwerk bleek dit de verblekende franjehoed (*Psathyrella cernua*) te zijn, een vrij zeldzame soort die vooral in de Flevopolders voor schijnt te komen. (Wim Rubers)

Verblekende franjehoed. Foto: Wim Rubers.

Activiteitenkalender 2009

januari	9	vrijdag	19.00	Nieuwjaarsbijeenkomst
	10	zaterdag	9.00-11.30	Green Rangers
	10	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, Beusichemse Dijk te Culemborg
	12	maandag		deadline Hak-al nr. 1 + samenv. Jaarverslag
	15	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	16	vrijdag	20.00	Lezing over eendenkooi en kooibedrijven in Nederland
	17	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
	22	donderdag	20.00	VWG cursusavond erfvogels
	31	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, Beusichemse Dijk te Culemborg
			9.00	VWG roofvogeltelling
			9.30-11.30	Green Rangers
februari	5	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	9	maandag	20.00	Thema avond: de website
	14	zaterdag	13.30-16.30	De Heuvel NME activiteit
	14	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
	15	zondag	13.30-16.30	NME activiteitmet thema; de groetjes van toen
	20	vrijdag	20.00	Lezing Spitsbergen van ijsschotsen tot ijsberen
	21	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, De Duinen te Beusichem
	28	zaterdag	vroeg	Green Rangers
maart	7	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, De Duinen te Beusichem
	8	zondag	11.00-15.00	NME natuurfestdag; snoeien met snert in de Zump
	9	maandag		deadline Hak-al nr. 2
	12	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	14	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
	14	zaterdag	9.30-11.30	Green Rangers
	20	vrijdag	20.00	Lezing nieuwe natuur in het Rivierengebied
	21	zaterdag	9.00	VWG vogelexcursie Blauwe Kamer/Amerongse Bovenpolder
	30	maandag	20.00	Jaarvergadering
april	4	zaterdag	9.30-11.30	Green Rangers
	9	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	11	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
	12	zondag	13.30-16.30	"De Heuvel"/NME thema; lammetjesdag/Pasen
	17	vrijdag	20.00	Lezing

	18	zaterdag	9.00-13.00	PWG stinzenflora Utrechtse Vecht
	18	zaterdag	9.30-11.30	Green Rangers
	19	zondag	8.00	VWG vogelexcursie naar de Delta
	30	donderdag	10.00	IWG oranjetipjes zoeken in de Regulieren
mei	8	vrijdag	19.00	VWG vogelexcursie Zouweboezem
	14	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	15	vrijdag	19.00	VWG start Big Day
	16	zaterdag	17.00	VWG eind Big Day
	16	zaterdag	9.30-11.30	Green Rangers
	17	zondag	13.30-16.30	NME activiteitmet thema; C4Real2 op Caetshage
	18	maandag		deadline Hak-al nr. 3
	21	donderdag		Hemelvaartskamp
	22	vrijdag		Hemelvaartskamp
	23	zaterdag		Hemelvaartskamp
	24	zondag		Hemelvaartskamp
	30	zaterdag	10.00	IWG Tichelterrein Buren
juni	6	zaterdag	9.30-11.30	Green Rangers
	6	zaterdag	10.00-16.00	"De Heuvel"/NME thema; schaapscheerdersfeest
	11	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	20	zaterdag	9.00-16.00	PWG excursie grassen en zeggen Sprang Capelle
	22	maandag		deadline convoronde
	27	zaterdag	9.00	Green Rangers
juli	5	zondag	13.30-16.30	SSC/NME activiteitmet thema; circus
	9	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
augustus	1	zaterdag		VWG trektellen
	1	zaterdag		Nationale tuinvlindertelling
	2	zondag		Nationale tuinvlindertelling
	8	zaterdag		VWG trektellen
	13	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	15	zaterdag		VWG trektellen
	22	zaterdag		VWG trektellen
	28	vrijdag	20.30	IWG Nationale nachtvlindernacht Lanxmeer
	29	zaterdag		VWG trektellen
september	5	zaterdag	17.00	Picknick en excursie
	5	zaterdag		VWG trektellen

7	maandag		deadline Hak-al nr. 4
10	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
12	zaterdag	10.00	IWG spinnenexcursie Baarsemwaard/Ronde Haven
12	zaterdag		VWG trektellen
13	zondag	13.30-16.30	NME activiteitmet thema; de bron
18	vrijdag	20.00	Leden voor ledenavond
19	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
26	zaterdag		VWG trektellen
26	zaterdag	14.00-16.30	PWG paddestoelenexcursie Driebergen landgoed Bornia

oktober

3	zaterdag		VWG trektellen (Euro Bird Watch)
4	zondag	13.30-16.30	NME activiteitmet thema; boter kaas en eieren
8	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
10	zaterdag	9.00-16.00	PWG paddestoelenexcursie Schijndel, Wijboschbroek
10	zaterdag		VWG trektellen
16	vrijdag	20.00	Lezing
17	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
24	zaterdag		VWG trektellen
31	zaterdag		VWG trektellen

november

2	maandag	20.00	Opstellen jaarprogramma 2010
7	zaterdag		VWG trektellen
8	zondag	13.30-16.30	NME activiteitmet thema; oergroen
9	maandag		deadline Hak-al nr. 5
12	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
14	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
14	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten
20	vrijdag	20.00	Lezing
21	zaterdag		VWG trektellen
28	zaterdag		VWG trektellen

december

9	woensdag	20.00	Thema avond
10	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
12	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten
16	woensdag	20.00	Vakantie-foto-vlinder-libel-op-naam-breng-avond
19	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
24	donderdag	17.00-19.30	"De Heuvel"/NME thema; Levende Kerststal

Vrijdagavond 9 januari 2009

NIEUWJAARSBIJENKOMST NVWC 2009

LOCATIE: Ketelvink
Adres: Middelkoopstraat 1A
Culemborg (achter het Chopinplein op Terwijde)

Aanvang: 19.00 uur

Het bestuur nodigt u van harte uit voor deze nieuwjaarsbijeenkomst.

De NVWC kent de goede gewoonte om aan het begin van het jaar de leden uit te nodigen voor een nieuwjaarsbijeenkomst om elkaar een gelukkig nieuwjaar te wensen.

Binnen de vereniging zijn veel leden actief. In werkgroepen met het verzamelen van waarnemingen, met het organiseren van excursies, met het samenstellen van de Hak-al, het schrijven van een libellenboekje, met het bouwen van een vogelkijkhut, met het begeleiden van de jeugd, met het beheer van knotbomen, met het onderhoud van de Ketelvink en de tuin eromheen, met klussen en timmeren/schoonmaken van nestkasten, met de administratie/bibliotheek, met het ondersteunen van activiteiten van het Steunpunt NME en met nog veel meer.

De nieuwjaarsbijeenkomst is een gelegenheid om elkaar te ontmoeten in een ontspannen sfeer. De Ketelvink is dan gezellig gemaakt met kaarsjes. Koffie en thee staan klaar en met een drankje brengen we een toast uit op het nieuwe jaar. Ook deze keer zullen de zelf gebakken oliebolletjes niet ontbreken.

We hopen veel actieve en minder actieve leden te ontmoeten. Iedereen is welkom zowel de jongeren als de minder jongeren. Het is ook een mooie gelegenheid om met elkaar kennis te maken en met het bestuur en de coördinatoren van de werkgroepen.

We hopen u allemaal te zien op vrijdag 9 januari. Om half acht is er een feestelijke gebeurtenis, dus tot dan!

Kars Veling voorzitter
karsVeling@planet.nl
☎ 0345 531689

KNOTWERKGROEP

Voor januari tot en met maart staan nog vier data en twee locaties op het programma. Dicht bij Culemborg en Beusichem. Een nieuwe plek is de rij knotwilgen tussen de Achterweg en de Beusichemsedijk, het vormt de begrenzing tussen het complex volkstuinten en een weiland grenzend aan de dijk. Schatting is dat deze rij in twee dagen gedaan kan worden. Het resthout wordt versnipperd maar het dikkere hout is afvoerbaar voor de bezitters van houtkachels en open haarden. De laatste twee dagen snoeidagen van het seizoen is het de bedoeling om op de welbekende plek De Duinen in Beusichem aan het werk te gaan. Afvoer van hout is hier niet mogelijk en al het hout wordt verbrand. De gemeente Buren heeft daarvoor ontheffing verleend.

Zaterdag 10 & 31 januari: Beusichemse Dijk te Culemborg.

Zaterdag 21 februari: Lekdijk-Oost 11, De Duinen te Beusichem

Zaterdag 7 maart: Lekdijk-Oost 11, De Duinen te Beusichem

De locatie's:

De eerste locatie is te bereiken door de Beusichemse Dijk te volgen vanaf de jachthaven te Culemborg. Na het Bakelbos na enkele honderden meters bij huisnummer 7 de afrit naar het huis volgen. De bomen staan links van het huis.

De Duinen is te bereiken vanuit Culemborg door aan het einde van de Weidsteeg rechtsaf de Lekdijk te volgen voorbij Beusichem. Ongeveer 2 kilometer na de kruising met de Veerweg linksaf de afrit naar de boerderij te volgen, aanduiding middels een bord met "De Duinen", huisnummer 11. De bomen staan enkele honderden meters links van de boerderij in de uiterwaarden.

Voor gereedschap, koffie e.d. wordt op alle dagen in voldoende mate gezorgd. Zelf svp voor brood zorgen. Denk aan kleding/laarzen! Alle werkdagen wordt er vanaf 09u00 s'morgens gewerkt tot uiterlijk 14u00. Wie slechts enkele uurtjes kan, is uiteraard ook van harte welkom. Indien gewenst, is een plattegrond van de locaties op te vragen bij Harry van de Warenburg.

Wie twijfelt of gezien de weersomstandigheden de snoeidag door kan gaan, kan na 07u30 contact opnemen met 06-49938988 of kom voor 08u30 naar de Ketelvink. Is vervoer gewenst dan vooraf graag contact met onderstaande personen.

Voor inlichtingen over de knotdagen:

Harry van de Warenburg

e-mail: h.j.van.dewarenburg@freeler.nl, ☎ 0345 514358
Grondzeilerweg 9, Culemborg

Wim Smits

☎ 0345 501671
Hoogeinde 8, Zoelmond

Zaterdag 31 januari

JAARLIJKSE ROOFVOGELTELLING

Start: 9.00 uur

Op zaterdag 31 januari houdt de vogelwerkgroep van de NVWC de jaarlijkse roofvogeltelling. In het werkgebied van de natuur- en vogelwacht worden dan alle roofvogels opgespoord. Dé kans om de algemeen in Nederland overwinterende roofvogels als buizerd, torenvalk en sperwer eens goed te leren kennen.

Al sinds de jaren '80 uit de vorige eeuw worden de roofvogels in het werkgebied van de NVWC geteld. In de eerste jaren troffen we relatief kleine aantallen roofvogels aan. Vanaf ongeveer 1995 zijn de aantallen booming. In het gebied niet groter dan 80 km² worden sindsdien meer dan 120 exemplaren per telling gezien.

Per telgroep werden de afgelopen jaren zo'n 20 buizerden, 5 torenvalken en enkele sperwers waargenomen. Het streven is om met minimaal zes groepen van twee of meer personen op pad te gaan.

De telling start om 9.00 uur bij de Ketelvink aan de Middelkoopstraat 1a in Culemborg en afhankelijk van het aantal deelnemers duurt het 3 à 4 uur. De telling wordt uitgevoerd per fiets.

Mee te nemen: een verrekijker, warme kleding en proviand voor onderweg. Ook regenkleding is aan te raden, voor een eventueel buitje onderweg. Als het echt te slecht is, gaat de telling in ieder geval op die dag niet door. Bij twijfel of de telling doorgaat, kan men vanaf 8 uur 's morgens bellen. Opgave vooraf is niet nodig.

Voor meer inlichtingen bel

Louis van Oort

☎ 06 40761817

lvanoort@planet.nl

Beesdsse veld

Regulieren

vrijdag 16 januari 2009

LEZING OVER EENDENKOOI

EN KOOIBEDRIJVEN IN

NEDERLAND door: Désiré Karelse

De heer Désiré Karelse is al 30 jaar bezig met een onderzoek naar eendenkooi en kooibedrijf in Nederland en inmiddels ook buiten de landsgrenzen actief. Hij heeft hierover al verschillende publicaties op zijn naam staan. Hij is onder andere mede-auteur/eindredacteur van het onlangs bij de KNNV verschenen boek "Beter één vogel in de hand... over vogelvangst in ambacht en wetenschap". Dit boek zal ongetwijfeld deze avond te verkrijgen zijn. Désiré is voorzitter van de Eendenkooi Stichting en zal deze avond een lezing houden over het onderwerp "Eendenkooi en Kooibedrijf".

Hij zal ons laten zien hoe een eendenkooi eruit ziet en hoe het kooibedrijf werkt, uit welke onderdelen een eendenkooi is opgebouwd en welke aspecten bij de uitoefening van het kooibedrijf belangrijk zijn. Antwoorden op vragen als: hoe werkt een vangpijp en wat is de rol van het smeulende turfje, het kooikerhondje, de staleenden en dergelijke komen zeker aan de orde. Vervolgens neemt hij ons mee op een rondtour langs de verschillende Nederlandse eendenkooien en neemt zelfs een kijkje over de landsgrenzen. Hierbij ligt de nadruk op de verschillende kooitypen. Verschillen die vooral regionaal bepaald zijn. Zo zijn er bijv. Friese, Overijsselse en Hollandse kooien. Uiteraard is daarbij aandacht voor de kooien in het Rivierengebied, want we vinden hier nog veel eendenkooien en restanten daarvan.

Tot slot wordt er ingegaan op de hedendaagse betekenis van eendenkooien voor ringonderzoek en vogelgrieponderzoek aan watervogels.

Kortom een avond boordevol natuur, maar ook cultuur!

Lezingen

LOCATIE: Ketelvink
Adres: Middelkoopstraat 1A
 Culemborg (achter het Chopinplein op Terwijde)

Zaal open: 19.30 uur

Aanvang: 20.00 uur

Toegang: Gratis, en u bent van harte welkom
 Meenemen van introducés is toegestaan

vrijdag 20 februari 2009

SPITSBERGEN

VAN IJSSCHOTSEN

TOT IJSBEREN DOOR ALBERT Vliegenthart

Albert Vliegenthart is een echte reiziger. Jaarlijks brengt hij weken door in Spanje, Griekenland en Turkije, maar ook de noordelijke streken mijdt hij niet. In 2008 heeft hij een reis gemaakt naar Spitsbergen en daarover zal hij op deze avond komen vertellen.

Hij laat schitterende landschappen zien met een lichtval die de meest begenadigde schilder nog niet op het doek krijgt en gaat in op de dieren die we in deze barre streken tegen kunnen komen. Uiteraard gaat het dan om vogels als jagers en zoektoeten, maar ook de ijsberen zullen zeker niet ontbreken.

Naast deze natuurpraal, zal Albert ook iets vertellen over het leven op Spitsbergen en de cultuurhistorie van deze gevaarlijke archipel. De invloed van de mens is nog altijd goed zichtbaar, maar het is inmiddels wel nationaal monument.

Bij Spitsbergen denken veel mensen aan klimaatverandering. Tijdens de lezing wordt duidelijk hoe zich dat kan uiten in deze koude wereld en ziet u hoe klein de mens kan zijn in deze wereld vol gewelddadig natuurschoon.

Voor meer informatie over de lezingen:
Kars Veling karsVeling@planet.nl, ☎ 0345 531689

Lezing

LOCATIE: **Ketelvink**
Adres: **Middelkoopstraat 1A**
Culemborg (achter het Chopinplein op Terwijde)

Zaal open: **19.30 uur**
Aanvang: **20.00 uur**

Toegang: **Gratis, en u bent van harte welkom**
Meenemen van introducés is toegestaan

vrijdag 20 maart 2009

NIEUWE NATUUR IN HET RIVIERENGEBIED DOOR DIRK PRINS

Wat gebeurt er toch allemaal in de uiterwaarden langs onze grote rivieren, en wat bedoelt men met "Nieuwe Natuur"? Deze vraag zal centraal staan in een lezing met fraaie dia's door de heer Dirk Prins uit Rhenen. Deze weet waarover hij praat, want naast een goed fotograaf van ondermeer landschappen en bloemen is hij bioloog en inventariseert hij elk jaar een aantal gebieden op de aanwezige plantensoorten. Bovendien leidt hij voor Het Utrechts Landschap groepen rond in de Blauwe Kamer (uiterwaardengebied tussen Rhenen en Wageningen) en op een Rijn excursieboot.

De lezing zal vooral gaan over de natuur bij Rhenen, vooral de Blauwe Kamer en Grebbeberg, maar daarnaast nemen we een kijkje in enkele gebieden bij de Waal zoals de Millingerwaard. Vele karakteristieke plantensoorten komen aan bod, maar ook over de vogels en enkele vlinders wordt iets verteld en over de begrazing door de konik paarden en galloway runderen, het zogenaamde oobos, de dijkverzwaringen, en nog veel meer.

Voor meer informatie over deze lezing
Kars Veling karsVeling@planet.nl
☎ 0345 531689

Cursus

LOCATIE: **Ketelvink**
Adres: **Middelkoopstraat 1A**
Culemborg (achter het Chopinplein op Terwijde)

Zaal open: **19.30 uur**
Aanvang: **20.00 tot 22.00 uur**

Inschrijving: **Uitsluitend door het sturen van een e-mail met naam en adresgegevens + aantal personen**
Aan; **nvwv.natuurrijkerf@gmail.com**

Kosten: **€ 5,00**
Voor cursusmateriaal en koffie/thee

vrijdag 22 januari 2009

Help de steenuil onder de pannen Geef boerenzwaluwen een steun in de rug

Onder dit dubbele motto organiseren leden van de Natuur- en Vogelwacht Culemborg een cursus over erfvogels. De cursusavond is bedoeld voor bewoners tussen Lek en Linge die de natuurrijkdom van hun erf willen vergroten.

Aan de hand van de steenuil en de boerenzwaluw laten Theo Boudewijn en Jouke Altenburg zien welke factoren van belang zijn voor natuurrijke erven. Door hun trouw aan de broedplaats en beperkt foerageergebied zijn deze twee vogelsoorten uitstekende indicatoren voor een natuurrijk landelijk gebied. Bij een goede inrichting en goed beheer kunnen steenuil en boerenzwaluw ook voorkomen in de overgang van het landelijke gebied naar de bebouwde kom.

De natuurwaarden van het landelijke gebied staan sterk onder druk. Dat is ook rond Culemborg het geval. Het aantal broedende steenuilen tussen de Schaardijkse weg (Zoelmond) en Fort Everdingen is in tien jaar met 50% afgenomen. Door het organiseren van deze cursusavond hoopt de NVWC-vogelwerkgroep erfbewoners tussen Lek en Linge te inspireren daar wat aan te doen. Ook andere geïnteresseerden, die bijvoorbeeld mee willen tellen, zijn van harte welkom. Er is plaats voor maximaal 40 deelnemers. Inschrijving geschiedt op volgorde van binnenkomst.

Voor meer informatie over deze cursus
Jouke Altenburg
☎ 0345 519847

Adressen

Contactadres:

Natuur-en Vogelwacht Culemborg
Clubhuis "De Ketelvink"
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
Triodosbank: 78.14.04.312
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

Bestuur:

Kars Veling (voorzitter)
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Gonda Baard (secretaris)
Martinus Nijhoffpad 13
4103 WP Culemborg
☎ 0345 - 52 13 94

Yme Jan Bosma (penningmeester)
Wilgenboom 51
4101 WK Culemborg
☎ 0345 - 51 30 08

Algemene bestuursleden:

Paul van Buchem
Kastanjeboom 33
4101 VS Culemborg
☎ 0345 - 51 01 50

Saskia Janssen
Wilgenroos 12
4102 KL Culemborg
☎ 0345 - 53 28 98

Stellen van vragen aan het bestuur
kan door te bellen of te mailen naar:
bestuur@nwwc.nl

Lidmaatschap en Contributie:

Nieuwe leden, adreswijzigingen en
overige veranderingen in lidmaatschap
kunnen worden doorgegeven via e-mail
aan: Toine van de Laar,
lidworden@nwwc.nl of het postadres
van "De Ketelvink".

Betaling geschiedt per
toegezonden acceptgirokaart.
Lidmaatschap per gezin/adres €15,00
per jaar. Postlidmaatschap €24,00 per
jaar. Opzegging minimaal een maand
voor het einde van het verenigingsjaar.

Coördinatoren:

Lezingen
dia-avonden en cursussen:
Kars Veling (*ad interim*)
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Kampen
Saskia Janssen
Wilgenboom 12
4102 KL Culemborg
☎ 0345 - 53 28 98

Vogelwerkgroep incl. Nestkasten:
Theo Boudewijn (*ad interim*)
Akelei 42
4102 JM Culemborg
☎ 0345 - 51 35 02

Plantenwerkgroep:
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
☎ 0345 - 51 54 50

Insectenwerkgroep:
Rob van de Haterd
Burgemeester Verweijlaan 44
4191 XH Geldermalsen
☎ 0345 - 52 25 82

Vragen over insecten:
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Knotwilgenwerkgroep:
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
☎ 0345 - 51 43 58

Werkgroep Wintervoeding Vogels
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
☎ 0345 - 51 09 29

Tuin- en kluswerkgroep:
Frans Waroux
Irene Vorrinkstraat 69
4105 JA Culemborg
☎ 0345 - 51 53 93

Begeleiding jeugdgroepen:
Wiel Rutten
A. Romein Verschoorpad 1
4103 VE Culemborg
☎ 0345 - 51 00 64

Bibliotheek werkgroep:
Jaaik Bosma
Wilgenboom 51
4101 WK Culemborg

Boeken/verslagen/tijdschriften in
"De Ketelvink". Informatie en uitleen
woensdagmorgen of op afspraak
Telefoon: ☎ 0345 - 51 30 08

Contact-adressen:

Dierenambulancie Vianen:
Jolande van der Klis
Postbus 390
4130 EJ Vianen
☎ 06-51 11 12 90
e-mail: jolandevanderklis@hetnet.nl

Kinderboerderij "de Heuvel"
Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 0345 - 51 88 09

Steunpunt NME
Pauline Hoevenaars
Bezoekadres 'de Heuvel'
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 0345 - 51 97 41 (*di. & wo.*)
b.g.g. ☎ 0345 - 47 78 17

Klachten over vleermuizen in huis:
Stichting Landschapsbeheer
Gelderland / Vleermuiswerkgroep
Gelderland 'Vlegel'
Fred van Delft
Th. zaszstraat 6
4105 BN Culemborg
☎ 0345 - 51 58 20
e-mail: fredvandelft@casema.nl

Diverse Natuurorganisaties:

Milieu:
Milieuklachten gemeente Culemborg
☎ 0345 - 47 77 94
(tijdens kantooruren)
Na kantooruren politie
☎ 0900 - 88 44

Klachten meldlijn gemeente Culemborg
☎ 0345 - 47 79 59

*Buitengewoon opsporingsambtenaren
Culemborg*
P. Brosky ☎ 06-46 36 27 47
J. de Kaper ☎ 06-46 36 27 12

*Milieuklachten en
informatiecentrum (MKIC)*
☎ 026 - 359 99 99

Veldpolitie:
(Werkhoven)
Den Hartog: ☎ 0345 - 55 15 58
(Cothen)
Vrieling: ☎ 0345 - 56 16 75
(Zeist)
Meldkamer: ☎ 030 - 692 48 24

*Algemene Inspectiedienst
AID groendes*
☎ 030 - 669 26 40 of
☎ 030 - 669 26 63

Gemeentepolitie
Triosingel 34
4101 XC Culemborg
☎ 0900 - 88 44

Vereniging Milieudefensie:
Postbus 19199
1000 GD Amsterdam

Milieudefensie Steunpunt Culemborg:
Frederik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
☎ 0345 - 53 30 97
e-mail: milieudefensie.culemborg@
planet.nl

*Milieuwerkgroep
Noordwest-Betuwe:*
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
☎ 0345 - 51 43 58

Milieuwerkgroep Buren:
Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
☎ 0345 - 50 20 61

Informatie:

Clubhuis:
"De Ketelvink" voormalig "Ketelhuis"
op Tenweijde.

Het Vogeljaar:
Jaarabonnement door overschrijving
van €12,55 op girorekening van de
N.V.W.C., ondervermelding van
"Het Vogeljaar"

Verbandtas en -trommel:
Op excursie? Vergeet dan niet vanuit
de Ketelvink de linnen NVWC-rugtas
mee te nemen met EHBO-doesjes,
instructies en belangrijke
telefoonnummers.
Iets gebruikt? Meld dit dan bij het
bestuur: bestuur@nwwc.nl,
☎ 0345 - 52 13 94

Inleveren vogelwaarnemingen:
e-mail: waarnemingen@nwwc.nl
Invulformulier te vinden op
www.nwwc.nl of via de speciale bak
in "De Ketelvink"

Vogelopvang:
Alle "wilde" zoogdieren en vogels,
die hulpbehoevend zijn kunnen, na
overleg, gebracht worden naar:

(tijdens kantooruren)
Kinderboerderij "de Heuvel"
Jan Kaper
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 06-46 36 27 12
(na kantooruren)
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
☎ 0345 - 51 09 29

Postadres redactie Hak-al:
Cocky de Groot
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
☎ 0345 - 53 38 60
e-mail: redactie@nwwc.nl

12 januari deadline kopij *Hak-al met verkort jaarverslag*

N.V.W.C.
Middelkoopstraat 1A
4102 CE Culemborg

Indien deze Hak-al onbezorgbaar,
graag retour aan:

AGENDA

december	10	woensdag	20.00	Vakantie-vlinder-libellenfoto-opnaambreng-avond
	13	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, Den Bol te Culemborg
	15	maandag	20.00	Bestuursvergadering
januari	9	vrijdag	19.00	Nieuwjaarsbijeenkomst
2009	10	zaterdag	9.00-11.30	Green Rangers
	10	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, Beusichemse Dijk te Culemborg
	15	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	16	vrijdag	20.00	Lezing over eendenkooi en kooibedrijven in Nederland
	17	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
	22	donderdag	20.00	VWG cursusavond erfvogels
	31	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, Beusichemse Dijk te Culemborg
			9.00	VWG roofvogeltelling
			9.30-11.30	Green Rangers
februari	5	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	9	maandag	20.00	Thema avond: de website
	14	zaterdag	13.30-16.30	NME activiteitmet thema; de groetjes van toen
	14	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
	15	zondag	13.30-16.30	NME activiteitmet thema; de groetjes van toen
	20	vrijdag	20.00	Lezing Spitsbergen van ijsschotsen tot ijsberen
	21	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, De Duinen te Beusichem
	28	zaterdag	vroeg	Green Rangers
maart	7	zaterdag	9.00-14.00	KWG knotten, De Duinen te Beusichem
	8	zondag	11.00-15.00	NME natuurfestdag; snoeien met snert in de Zump
	9	maandag		deadline Hak-al nr. 2
	12	donderdag	20.00	Bestuursvergadering
	14	zaterdag	9.00	VWG riviertelling
	14	zaterdag	9.30-11.30	Green Rangers
	20	vrijdag	20.00	Lezing nieuwe natuur in het Rivierengebied
	21	zaterdag	9.00	VWG vogelexcursie Blauwe Kamer/Amerongse Bovenpolder
	30	maandag	20.00	Jaarvergadering

Kijk voor het laatste nieuws op www.nwvc.nl